

שמי (סי' לו) בעגלות האלכים ע"י קיטור (דלמפק וועגען) דאין לישב עליהם בשבת וגם בע"ש אם יודע שישם בשבת משום חומין ע"ש עוד טעם ואורחו טעם אינו מוכרח וע"י בחשו' יד אליעזר (סי') : בהגה ואם הוא ספק אם הוא למעלה מעשרה וכו' . ובח"ר כתב דמשמע דגם ביבשה מותר בספק אם הוא לאו למעלה מעשרה ובקובץ על הרמב"ם (פכ"ז) דביבשה אין להחיר ע"ש :

סימן תה סעיף ד מחילה של וכו' . עיין מ"א ובחשו' בנין עולם (סי' יג) האריך דלא הותר רק עד סאתים כיון דלא כוקף לדירה ע"ש :

סימן תז סעיף ג היוצאים להליל נפשות וכו' . וכתב בספר קובץ על הרמב"ם (פ' כו) אפילו ראש שכבר הלכו הרבה בני אדם ויש כל זרע להליל ואעפ"כ הלך הוא דבר פשוט להחיר ע"ש :

סימן תח סעיף א אלא עד סוף מדברו וכו' . עיין מ"א ובחשו' שאל ומשיב (סי' רכ"ב) : בהגה הסוד לו לילך לנפון וכו' . עיין בחשו' בנין עולם (סי' ע"ז) שחמה ע"ז שבודאי נחנים לו אלפים מכל זר עם האלכסון ע"ש :

סימן תטו סעיף א אלא לדבר מאס וכו' . עיין מ"א ובחשו' עולם שמואל (סי' יג) דאם לא עירב אין לילך מחוץ לתחום אפילו להכלים למחין עשרה ע"ש ובבאחי' לעיל (סי' ז)

הלכות ראש חודש

סימן תיז בהגה אוליין בחר המנהג . ע"י באה"ע ובחשו' דברי דוד (סי' מט) דבערב ראש השנה אין קורין ויחל ומ"מ אם נהגו לקרות אין לבעל אם

קאנס רוצים לזבל ח"ל בהסכם כולם ע"ש ובחשו' עולם שמואל (סי' סא) בעיר שנכתב המנהג ע"פ ז"ב ששוכרין עשרה אנשים שיחטו עזרים ושפך זעמו ע"ז דהך אם נחיר להעניי להחטות עזיר לרור הכסף אצל מי נתן נפש תחת נפש וכו' יש שליחות לעיני נפש ויותר טוב שיחטוה כל אחד כפי כחו עד חלות יום ואי משום קריאת ויחל אינו מחקנת משה ולא מחקנת עזרא ע"ש :

סימן תכב סעיף א בערבות אין מחזירין וכו' . בחורח חבד (סי' רכ) נסתפק בניי שלא התפלל מנחה ביום ח' של ר"ח ובתפלל בליל ז' של ר"ח

לחשלומין ולא הזכיר בהשלומין יעו"י אי דיינין ליה כמו של מנחה ומחזירין או כשל ערבית דאין מחזירין וכן להיפוך בלא התפלל ערבית ובתפלל בשחרית לחשלומין ובכח יעו"י מה דיעו' ובחשו' פני אהרן (סי' ט) מסיק דבשניהם לא יחזיר (ע"ד) : שם במנחה מחזירין . ובברכי' יוסף דאם חמר בצרכה שמע קולנו איזה בקשה שזכיר בה ר"ח ובכח יעו"י ברלא אין צריך לחזור ולי' ז"ע מהזכרה מוריד הגשם דאין יולאין בשומע חפלא ואין להלק דהאם הוא בטוח הזכרה וסבא בסגנון בקשה דהא בעיקר לאו הבקשה הוא אלא הזכרה ר"ח באיזה אופן : סעיף ב בהגה וכן נוהגין במדינות אלו . ובתשובת חיים שאל (סי' לו) בן א"י שהוא בח"ל ודעתו לחזור לא"י ונעשה ש"ך ביום ר"ח וצריך על הכלל אין צרכו לבעלה ומוציא הרבים בנהגו לצדק (ע"ד) ולל"ע לדיק בכל אחד מדרך לעצמו : סעיף ג וכן בפסוקים וכו' . ע"י מ"א ומ"ש לעיל (סי' סא) בשם הרשב"ץ דפסוקים טעמים מותר להפסיק ועיין בגמרא אדם (כלל ה) בענין :

סימן תכג סעיף ב ולוי חוזר וקורא וכו' . ע"י ביאורי הגר"א ע"פ המס' סופרים דהלוי קורא את הכתוב . ועשרית . ועולת . והשלישי חוזר וקורא עולת ובחשו'

ובחש' חתם סופר (ס' קא) שכתב מנהג דידן וכן העלה בחש' משכנות יעקב (ס' קיו) ע"ש מה שהקשה לפירוש הגר"א ועי' בע"א במגילה שהקשה ג"כ קוביא זו :

סימן תכו סעיף א בהנהגה הלכנה זורקת . עי' מ"א כשיודע שהתכסה לא יתחיל לבדק ובחיי אדם (כלל קיו) ומ"מ בדיעבד יסיים הכרעה : שם ונהגין מאורה . עיין באש"ע ובחש' בזה הארץ ח"ג (ס' ט) בקטילת אנשים שלא נמלא בהם מי ש'בדק על הלכנה רק סומא אחד ועמד ובידק דיאלו השומעים אף למאן דס"ל דסומא פטור מברכת הלכנה כמ"ש לעיל (ס' רז) לענין ריה דמי שאין לו חוש ריח יכול להוליך אחרים (ע"ד) : סעיף ב שחל בו י"ט וכו' . עיין באש"ע וס"א וכאן מתלוקת קדומה בחש' הרשב"א ח"ד (ס' מה) שכתב מה שהמרת במלואה להרצ ר' משה מקולי שאין מברכין בליל שבת דשמא יש החומין וכו' לענין ברכת הלכנה לא ידעתי מה ענין זה וכו' הביאו בחש' שואל ומשיב ח"ג (ס' קנא) ועשה כן מעשה שבידק בליל שבת שאלו ראש הרמ"א דברי הרשב"א הם מסכים לזה ע"ש באריכות . וכן בע"ד בשם הפחד יצחק שאין שום חשש לקדש ב"ט ובחש' קרית מנחם (ס' ו) הרבה להשיב דמותו לקדש בשבת וי"ע אף שאין המלוא עוברת : סעיף ב בהנהגה ליל מולאי שבת הוא קודם וכו' . עיין חש' בית יעקב (ס' קמב) שפקפק ע"ז דאין להמחין על מל"ש רק זמן קצר ולא זמן ארוך ע"ש ועיין מ"ש עוד סעי' ד' : סעיף ג ולא י"י בכלל . עיין בחש' חתם סופר (ס' קב) ברב אחד שהחזיר בעת המגפה חאלעריא ר"ל לקדש בליל ע"ז להבקיט לעד העם שאומרים בזה סימנא מלחא כיא שישה הורס לשמך על שירי כנה"ג בשם הרב ר' פרץ והמאירי שגם ע"ז בכלל הכשר הקידוש ע"ש : סעיף ד שבעה ימים . עי' באש"ע ובחש' עולה שמואל (ס' ס) חמה מאוד על האי דינא ומסיק דלחמך ג' כל הקודם זרין ונשכר אם לא שיהי' מש"ק בחור' ו' ימים יש להמחין עד מש"ק וכן כתב הפ"מ דבחורף או בשעת הגשמים אין להמחין לכתחילה עד אחר ז' ימים ע"ש וכן בחש' אהל יעקב (סימן סו) דבשבעה ימים אינו לשיכוחא וכגי אחר ג' שלא להמחין המלוא ע"ש :

סימן תכז סעיף ו אין מפסיקין בזה וכו' . בחש' שמלת בנימין (דף ז) נשאל במלוא בו טעות אי צריך להפסיק והאריך ויסיק דא"ל להפסיק וכן כתב בס' חוקי חיים (אית ט) שהורה הלכה למעשה בטעות שנמלא בקללות שבחורות כהנים שאין להפסיק בחוכמה ויקרא הטעות בע"פ עד חשלים החוכמה ויבדק ויוליאו אחרת אך בקללות שבמשנה חורס ה"ח דעת השואל דבדאי צריך להפסיק כי אינו רק מנהג בעלמא והוא ז"ל כשיב דיש לדחות דיש לו יסוד מן הש"ס ואין לחלק ביניהם ולא העלה דבר ברור בקללות שבמשנה חורס ע"ש :

הלכות פסח

סימן תכח סעיף א קודם לפסח וכו' . עי' באש"ע ובחש' פרי אדיר (ס' יט) שהאריך בזה : בהנהגה לקנות חטים לחלקן לעניים וכו' . ויש לחקור בעני המדקדק במלוא להיות מן המסדרין לאכול שמורה או שאר זכירות בשמירתן ואפיתן ושמורה ידוע שהוא ביוקר יותר מקמח פשוט אי מחוייבין ליתן לו גם על זה ולכאורה מלא דלא עדיף מדמאי דחנן דמאי (פ"ג) גבי מאכילין את העניים דמאי וגבאי לרקע גובין סתם ומחלקין סתם וסרוס וכו' ואפשר דגם העני בעלמו מוזכר ע"ז

שלא להכביד על הליבור כמו בשבת (פ' כל כהני) עשה שבתך חיל ואל תלמדך
 כ' ית והחס ג'כ מלוא היה כמ"ש המ"א (ס' רמז) דלוי נרביה לסעודה שבת
 וסעודה ים לי לפלל בזה ואחר הפלול העליתי אם העני בר אוריין ומקפיד דוקא
 לאכול סעודה או שאכל שנה ראשונה דהוי כגדר לריבין ליתן לו : סעיף ב בכל חודש
 ניסן . ע'י בזה"ע וע'י בחשו' מקום שמואל (ס' סו) דביום י"ג בדליק אהרן הנרות
 ובספר מעשה רוקח על משניות ריש פסחים כתב דלעמיד לבא יכ' החינוך אחר י"ג
 דיבנה ביו"ט ואין מערבין שמחה בשמחה וע"כ יכ' החינוך אחר י"ט ז' ימים עד כלות
 ניסן ע"ש וע'י מ"א בשם הב"ח ובחשו' חסם סופר (ס' קג) כי מעיקר הדין אסור
 להתענות גם אחר כחג כמעשה רוקח הב"ל משום חינוך דלעמיד ע"ש :

סימן תל מפני הנס . ע'י בזה"ע ובחשו' מקום שמואל (ס' סו) מ"ש על קישית
 המ"א הביאו בעיקרי דינים ע"ש . כתב בחשו' מאהבה בסך דרש"ל
 לאכול מעט קודם"פ שאין לסמוך על מה שנוטלין החלם קודם פסח וע'י ש"ת בשם
 דגול מרכבה ובחשו' מאהבה חמה למח החליע רמ"א בכ"מ דקמח מקרי לח בלח הא
 בפירוש כתב הרמב"ם הל' חרומות פי"ג דקמח בקמח מקרי יבש ביבש :

סימן תלא סעיף א בודקין את החמץ וכו' . ע'י מ"א דהבדיקה מדרבנן ומ"ש
 בשם החסם' והכונה בזה דאין הענין דרבנן גזרו מעולם איסור חדש
 שלא נזכר בחורה אלא שחזקו והוסיפו על כל יראה שהזכירה חורה רק דהחורה נחזה
 חקקה גם בביטול ורבנן גזרו על חקקה הביטול שלא מהני ממילא קם ליה מדרבנן
 באיסור כל יראה שהזכירה החורה ובחידושי הארנבתי בזה : סעיף ב לא ילמוד . ע'י
 מ"א ובחשו' משיבת נפש (ס' יג) שמבאר דבריו ע"ש ונ"ל דכל השו"ע הוא באופן
 דהבדיקה היא עראי שבדק ב"ג כל החדרים והא דלריך בדיקה שלא תחלוק כמ"ש לקמן
 (ס' חלג) דהוי כסעודה עראי אבל בלא בדק ב"ג ובפרט בעלי חנויות ושיינקער
 דלריך זמן רב להבדיקה דהוי קבע ודאי אסור קודם תפלה כמו בסעודה גדולה
 אסור קודם מנחה :

סימן תלב סעיף ב בהנה להניח פתיתי חמץ וכו' . ע'י ע"ו ובחשו' עמק הלכה
 (ס' קכח) דלדידן חובה היא להניח פתיתין משום חשש ברכה לבעול
 דנוכחין כמ"ש הרמ"א לקמן (ס' חלג) דלריך לכבד חדריו קודם הבדיקה ושם אין
 הבדיקה חיונית ע"ש :

סימן תלג סעיף א ואכסדרה וכו' לאור החמה דיו . ע'י בפמ"ג שמשחק ואי
 מהני לאור הנבנה : סעיף ה והמגדל וכו' . בעל העיטור בעשרת
 הדברות בשם הירושלמי דהא דתימא דגבוס ג' אבל אין גבוס ג' כארץ סן ובאיתו
 שלא נשתמש חמץ אבל נשתמש בו המן אפילו גבוס כמה לריבה בדיקה :

סימן תלד סעיף א ולא מלאו א"ל לבדוק וכו' . ע'י בזה"ע ובפמ"ג דאם קען
 ש"ס בו דעת לשאול הוא שואלין ונאמנים בלקמן (ס' חלז) והא נזכר
 לאחר זמן איסורו וחמץ זה לא היה בכלל הביטול י"ל דלא מהני כאמנות הקען :
 סעיף ב בהנה ואין לבטלו וכו' . ע'י בחשו' שאילת יעב"ץ ח"ב (ס' סח) ואין דבריו
 מוכרחין : סעיף ג קודם שעה ששים וכו' . כתב בחשו' חסם סופר (ס' קלא) דאין
 יכול להחנות קודם פסח על מה שיתחמץ בפסח שיטא בטל אפילו למאן דס"ל דיכול להפקיד
 דבר שלא בא לעולם כיון דלא חל ההפקד אלא לאחר שיתחמץ והא אינו ברשותו ע"ש
 וע'י ש"ת לקמן (ס' חמה) בשם הב"ח דיכול להתנות ובתשובה מאהבה הניח בל"ע
 דכל

אורה פתחי תשובה חיים מר

דכל ראויותיו חין חזקות : שם שעה ששית נאסר וכו' . עי' בתשו' עור האבן (סי' יח) בענין אי זיטל בשעה ששית דרבנן אי לא עבר בצל יראה מה"ט ומסיק דבמידת האיסורא אזלינן בחר דאורייתא ודבר ממון אזלינן בחר דרבנן ע"ש ועי' בתשו' עולת שמואל (סי' מב) שהאריך דלרוב הפוסקים לא מהני הביטול בשעות דרבנן ואין להקל לענין עבר עליו הפסח ע"ש : שם ואין צידו לבטלו . ובקלות החושן (סי' רסג) כתב בשכח מחמת אונסו לבטל קודם שם ואחר שם מזכר וביטול מותר בהנאה אחר הפסח כיון שעבדו ביטול אמרינן מעיקרא ניחא ליה . ובקובץ על הרמב"ם (פ"ב) דחס דבריו דאין לנרף היתר זה אפילו לסניף בעלמא ע"ש : סעיף ח אינו עושה כן וכו' . עי' ש"ת בשם הפ"מ וכן כתב בחשוכה מאהבה ח"ב (סי' רמט) דבאינו עשאו שליח לכ"ע אינו יכול לבטל ע"ש :

סימן תלה בחוד הפסח וכו' . עי' באה"ט בשם הח"י במת והניח חמץ ובפמ"ג במת ע"פ בשם חס כיומו היוהשים לזכות בחצר וחליו קונה לו אסור לאחר הפסח ואם לא כיומו לזכות מותר לאחר הפסח בהנאה ואם מת בשבוע דעבר אעשה דחשבתו הניח בל"ע . ועי' בתשו' נאות דשא (סי' לט) ד"ס ומה"ע דמסיק דמחויבים היוהשים למוכרו דקיי"ל דמורית לבריה איסורא ואם לא מכרו אסור בהנאה ע"ש :

סימן תלו סעיף א זקוק לבדוק וכו' . עי' באה"ט ובפמ"ג דאסור במלאכה וצכל הדברים המוכר לעיל (סי' תלה) עד שיבדוק : שם העושה ביהו אולר וכו' . כתב בחשוכה מאהבה ח"ב (סי' רג) דיכול לזרוע קודם פסח ולא חיישיק שיתחמץ ויותר יש להקל ממפולח ואולר ומהני בזה ביטול אף להפוסקים דלחמץ ידוע לא מהני ביטול ע"ש ועי' מ"ש לקמן (סי' תסז) בשם הח"ס : בהנהגה ואולר חטים וכו' . עי' ט"ז ובתשו' בית יעקב (סי' נח) השיג על סע"ז ופירש דמייירי בודאי חמץ אלא שספק דשמא נתעפש ונתקלקל ובה תליא בין קידם ל' לחוד ל' ע"ש במפחמות ולא משמע כן כונת הרמ"א : סעיף ג ישראל היואל מבית וכו' . כתב בתשו' בנין עולם (סי' כ) בשם המקור חיים דאוחס בחס שמוכרים לא"י ומוסרים אוחס למזוג בהם יי"ש ושכר בפסח חייבים לבדוקם כליל י"ד דלא חל עליו חובת הבדיקה . וחלק עליו דח"ל בדיקה דבזה ענינו שמוכר להא"י מקיים תשביחו וביעור דלא גרע מחמץ שמואל אחר הבדיקה שמשיר למאכלו ושומרו ונותנו לא"י למוכרו ע"ש ולכאורה לא דמי דהתם מקיים מצות בדיקה ונגלס לפניו מה שצחורין וסדקין . ושחורין צידו לקיים ביעור בשריפה או מכירה משא"כ הכא דנעלמו מעיניו מה שצחורין וסדקין לא קיים מצות בדיקה . ועוד דלדבריו צריך לומר למחר הריני מוכר לך הבית וכל החמץ אשר בו משא"כ אם מוכר לו הבית בסתם ע"ש היי"ש והשכר ועי' בפמ"ג דביואל מבית א"י ביום י"ד צריך לבדוק כלילה . ועי' בתשו' חתם סופר (סי' קלא) שכתב בפשיטות דאין צריך בדיקה שחייבים מקיים מצות בדיקה בשאר חדריו וגם לא דמי לסך דלקמן (סי' תלו) במשכיר לישראל ולא מסר לו המפתח כליל י"ד דחייב לבדוק דהתם חייב בדיקה על החדר אבל במוכר לא"י אינו חייב לבדוק שהרי אין על הבית חייב בדיקה וסיים דאין צריך לפניו ע"ש :

סימן תלז סעיף א עד שלא מסר המפתח וכו' . עי' בפמ"ג לעיל (סי' תלו) דבשכר מאינו יהודי חייב לבדוק כלילה אף אם לא לקח המפתח דבפסח החמץ בביתו ועי' מ"ש לעיל (סי' תלו) : סעיף ג שהרי מצוה הוא עושה . עי' בתשו' בית יעקב (סי' כ) ודבריו שם מגומגמין ועי' תשו' חתם סופר (סי' ב) מ"ש בע"ז ועי'

תשובה מאתהם שגסחפך להסיף בשכר בחזקת שאינו בדוק ומלא בדוק אי הוי מקח טעות דיכול לומר בשכר בשביל המלוא :

סימן תלח סעיף א אבל אם חינוק נכנס וכו' . וכחז הפמ"ג ולבאור ברלינו שאוכל ומלא מקנה פרורין כ"ע מודים דח"ל דיקה ואפשר חף בלא מלא כלום ח"ל דיקה דמסתמא אבל כולו . ובדרישה גורם בפיו :

סימן תמ סעיף א חייב לבטלו . עי' באה"ט ובתשו' ר' עקיבא איגר (סי' כג) מחכים להמ"א דאכור לאחר הפסח רק זאת חידש דמהני ביטול במקום דיכול לבטל כגון ח"י בשלום לישראל על המלו והאחריות על ישראל ואף דכתב הש"א דחמלו של ח"י שקיבל עליו לישראל אחריות חינו יכול לבטל מ"מ הבא מהני ביטול דהא בחזקה שעה היה ברשותו לעשות בחמלו ככל חפצו דאם קדם וזכין זכיותו זכיותו במטלטלין ואין המלוה מוציא מיד הלקוחות וזכין דכידו למוכרו ולהקדישו מהני ג"כ ביטול ומותר לאחר הפסח ע"ש ועי' מ"ש לקמן (סי' תמח) ועי' בתשו' כתב סופר (סי' פד) דמסיק דלישראל הנפקד בעלמו אכור חפצו בהנאה ולאחרים מותר חפצו באכילה כיון שאין גוף החמץ של ישראל ע"ש : בהגה ביד ח"י אחר . עי' מ"א וזהו אמרתי עלה על מכירת החמץ לח"י שמוחזק להח"י מעית עבד ערחת לקיחתו החמץ ואמרתי דיותר טוב להחזיק עמו שיתחזק לו המעוה עבד שיקבל אחריות על חמץ ח"י שהם באחריות ישראל . ועי' בפמ"ג דאם הא"י המפקיד חינו כאן ליכא תקנתא כ"א שיפקיד לח"י אחר באחריות וימכור לו המקום ויתן לו טובה הנאה עבד זה : סעיף ד כדי שלא יבכח וכו' . עי' באה"ט מהמ"א דאפשר לעשות מחילה בסדין . ולא ידעתי מהיכן פשיטא ליה כ"כ הא לפמ"ש החו' באוכס (דף עז) דמחילה המושיל להחיר חביב עשיית חבל ע"ש וה"ל הא מושיל להחיר הקיום החמץ ודמי להביא דלעיל (סי' שנו) דאכור לעשות מחילה בפני חור הגר כדי שיסמך וכן לפני ספרים ע"ש : סעיף ד חט"פ שקיבל עליו הנפקד אחריות וכו' . ועי' בפמ"ג שדעת הרמב"ן והר"ן דחפצו באחריות המפקיד חינו עובר המפקיד ועי' בתשו' נאות דשא (סי' לט) שגם דעת הגאונים שהביא הר"ש יתפרשו כך ע"ש בעובדא שמכר הנפקד החמץ לח"י בלא דעת המפקיד ומביא בשם תשו' מאיר גתים (סי' נא) דאם לא היה מונח בפקדון אפשר דחינו עובר המפקיד דהא עומד דכיון דהנפקד השאיל לו ביתו לשמירת ממנו ביחא דמפקיד קרינן ביה וזה לא שייך בלא השאיל לו מקום ומלמד הרבה דחפצו באחריות לישראל חינו עובר ע"ש ועי' בתשו' שאל ומשיב ח"ג (סי' ר) באחד שיש לו סחורה מונח על הקאמיר של קיר"ס כדרך הסוחרים שמגיע הסחורה לקאמיר וכס מונח עד יום שמקבלו מיד הקאמיר ומשלם מה שמגיע שם בעד השמירה והנה בחוץ כך קפץ ירו מלשם לבטל"ח ועקלו הבט"ח הסחורה שיש לו על הקאמיר שהיה מונח ע"ש כל הסוחרים ועוד לא נחברר כך שיש לכל אחד בו והחוב מגיע ליבדוים וגם לח"י ומלמד שם להחיר שעדיף עפי מחצתו של ישראל המונח אלא ח"י באחריות שעדיין חינו של ישראל בזיכור ע"ש . ועי' בתשיבת משיבת נפש (סי' י) באחד שבלח י"ש ע"י ח"י ולא נחתי לישראל ונשאר ביד הא"י עד לאחר הפסח דמסיק אם לא ידע בו לישראל עד עבד ימי הפסח ודאי יש להחזירו בהנאה כיון שהיה ביד הא"י בלידוק היתר דביטלו והיה חנוס במכירה כמ"ש לקמן (סי' תמח) ואם נודע לו בחוץ הפסח יש ללמד להקל כיון שלא ידע בערב פסח בזמן הביעור ליכא

(מקנאים עיין שם :

סימן

סימן תמא סעיף א ומבטו בידו וכו' . ע"י מ"א דברשות ישראל אסור וע"י פמ"ג דאם הכיח המשכן ביד ח"י אחר בחאריות הב' דמי למ"ש בס' ח"מ פי' דהמ"א מחיר בס וכו"ה כהנ' . וע"י מ"ש לעיל (ס' חז) בבס חשו' ר' עקיבא איגר : שם ואחר לו מעכשיו וכו' . ע"י מ"א ובחשו' ההס סופר (ס' קי) בלחד במסר בע"פ חטין לתוחין לח"י שימכור בחול המועד ומכ שיעלה ריוח יוהר משלשה זכו' על כל איפה יבא לח"י עבור ערחתו ושוב הלום מן הח"י ה' זכובים על החטים ההס ולא מלא קונים בחס"מ וגשאר הכבואה אחר הפסח והעפקיד עני דאם נאסרו בהנאה יסי הקנס לנושיו ולא לו והחיר לו בלא ידבר כלל עם הח"י ולאחר הפסח האם יבא לו חא"י המעות יקבלנו דכוי חליפי חמץ ויהן הקרן לנושיו והריוח ללדקה לכפר בגנתו ע"ש : סעיף ב כגיע זמן אחר הפסח וכו' . ע"י פמ"ג דכהנ' מהני ביטול דביטול חל על דבר שלא בא לעולם ולע"ד ח"י לזה דיכול לבטל ולהפקיר כשיעבור שיש לו על חמץ זה וממילא נשאר ביד הח"י : שם לא אחר לו מעכשיו וכו' . בחשו' עמודי אור (ס' עו) נסחפק בקנה חמץ מח"י קידס הפסח ולא קנאו מעכשיו רק ביבא קנו' לישראל אחר הפסח אי עובר עליו משום גירס לממון כממון דמי . ואם החמץ ברשות חא"י מותר לפמ"ש הט"ז לעיל (ס' חמ) דדבר ברור לממון עובר רק כשהוא ברשות ישראל ע"ש :

סימן תמב סעיף א תערובת חמץ וכו' . ע"י מ"א ובחש"ע ובי"ד (ס' לח) בלח נחערב מין במינו ושאינו מינו רואין את האינו מינו כמי שאינו ונחבטל ע"י מינו . והף אס נחערב תחילה בלח"מ ע"ש כהנ' לא שייך זה דקודם פסח היתר הוא כמ"ש לקמן (ס' חמו) ויש לעיין בזה . ובחשו' עטרת הדמים (ס' כ) די"ש הנעשה מחפוחי ארץ ורגן וברוב הוא מחפוחי ארץ לא נקרא רוב לענין ביטול דכזיתס מהכבואה הוא יותר מפי בנים מהזיתס אשר מחפוחי ארץ ועוד העטס של היי"ש הוא יותר חזק בריחא וטעמא וכו"ל מין בלח"מ מינו דלריך ס' מה"ת חמס אס כועמד להקויע עס מים עד שיש במים עם היי"ש של ח"א רוב נגד היי"ש של חבואה יס לידוד להקל ע"פ מ"ש בח"י דעל טעם כעיקר אינו עובר בכל ירחא וכיון דהמים עם היי"ש של החפוחי ארץ הוא רוב ויי"ש הוא רק טעמא ולא ממשו לא חמריקן בהיי"ש של חבואה טכ"ע לאסור בבי" ע"ש . וע"י בחק יעקב דבפליעת כלים מותר להשכוחו ובהשו' חתס סופר (ס' קח) העלה דדבר חריף אסור להשכוחו ובשאר דברים מותר משום ל"ע צר נ"ע ומ"מ מסיק בנחבטל יי"ש של שוועבין ביורה של חמץ וכבר נחבטל כמה פעמים יי"ש של שוועבין כהיורה קודם לביטולו של זה בגבחהה בפסח דמותר אחר הפסח דכיון שהפסיקו בכמה ביטולים נשאר רק משהו ע"ש : שם וכל כיוצא באלו וכו' . ע"י מ"א דכל בעיקרו כך אינו בטל ובגממח אדם (בלח"ה כו) העושים יין למויקס כדי לעשות מרהס ולכע מסננים אותו על נייר של לוקער הלכוע (בלח"ה) לידוע ויש לאוש שמערבין יי"ש עם הכרזעלי"א בשטח ביטול והנעשה לחזותא לא בטייל ויבטלו לאחר הפסח ע"ש : כע"ף ה כעמיד גביות וכו' . ועיין בהשו' פולת במחל (ס' נו) בהמלח הסוכה שנותנין בסוכה קמח או כולת בעודה רותח וכחמלח קולעת טעם כקמח ועי"כ מחקיים ימים רבים ואח"כ מסננין החמלח והחמלח נשאר נקי מכל קמח ונכח למוכרו עם החמץ וכתב דוס לא מקרי דבר כמעמיד דהא כהיתוך אפשר בלא קמח והקמח הוא רק שלא הסריח וגם הקמח לא ליחת ולא נחמץ וכחמלח הוא מי פירות וילא הדבר להיתר בעניי בהפסד מרובה ע"ש : שם בחלל משכר וכו' . עיין באה"ט לענין שמרי

שכר ונחשו' בנין עולם (ס' כג) נסחפק ללא שיך דבר המעמיד רק בשמרי יין ובדומה שהשמרים עצמם כולם איסור והם עצמם דבכמ"ע משא"כ בשמרי בכר שידוע בכח הסעמדה שבו שט"י תוסס הוא ע"י ביטוח הניתן בשכר ולולי הכיטוח לא היה בשמרי שכר לבד כח להעמיד ח"כ כוי זה וזה גורם ועיין בש"ת לקמן (ס' המנה) אות יא): כע"ף ז כזית במקום אחד: בס' הפרדס (ס' קבו) דלריך לגוררה שלא יפאר זה כזית במקום אחד ובפתח הדביר הנדפס בעיטור המה ע"ז דכוא בע"ה בירושלמי והבאתי בירושלמי בחיבורי תוספת ירושלים: כע"ף יא ליהק במתנה וכו' . ע"י מ"א ובקיל אליכו (ס' כג) אף שהשמעאל בעצמו יודע שאינו עושה כן רק להנצל מאיסור חמץ ואין ראונו לקנות אלא מקבלים בשתיקה עד לאחר הפסח ואף אם לא יתנם לישמעאל במתנה גמורה כיון שהוא נרשות הישמעאל דלכמה פוסקים שוב אינו עובר עליו בב"י (עיקרי דינים):

סימן תמג כע"ף א בהנה אפילו חמלו של וכו' . עיין בצעל העיטור בעשרת הדברות ובפתח הדביר שם נסחפק אי קאי אפילו בער"פ או דוקא בפסח גופים: כש"ע"ב' שעות . ע"י מ"א במה בע"פ ובח"ר לקמן (ס' חסח) דאין מצדין להכלל בע"פ ובפמ"ג שם דאשילו קודם הלוח ע"ש: שם ומתהלך בעה ששית וכו' . נחשו' חמדת שלמה (ס' ד) בזהך שמכר חמלו בכפר שלא ה' שם מראה שעות ואמרו לו אלשים שהיו שם דלפי אומד דעתם היה לאחר זמן איסורו ולפי שהיו זמן נסיעתם קרוב הדבר שהי' כחלי שעה אחר תחלת שם ומלמד כיון שהי' אז בזמן מכירה בספק דהוי ספק דרבנן והיה מותר להנות ממילא מכירתו מכירה וכו' כל"ע ע"ש ונחשו' שואל ומשיב ח"ב (ס' מ) דאם שכח למכור קודם ומכר בהחלטה שם מועיל המכירה וכן כתב הפמ"ג בפתיחה לכל' פסח דמותר לאחר הפסח ע"ש וכן כתב בשו"ב בנין עולם (ס') דאם מכר החמץ בשעה ששית דרבנן מותר להח"פ כמו בחמץ נוקשה ומ"מ למכור עצמו יש להחמיר ע"ש ועיין במ"ל ה' חרומה (פ"ז) דמחלוקה הפוסקים אי דיני החזרה נמשך אחר תקנה הכמים: בהנה עוד ב' שעות . עיין ע"ז שהשיג ע"ז ונחשו' בית יעקב (ס' מ"ע): כע"ף ב ימכרו לה"י וכו' . עיין נחשו' נאות דשא (ס' לו) שהמפקיד היה אצל ולא הודיעו להפקד למכור דר"ל דדוקא שלא היה המפקיד בעיר דאילו יכול למכור בעצמו אצל אם היה בעיר דיכול למכור בעצמו אינו מועיל מכירה הנפקד ומ"מ מלמד יותר דאשילו בכס"ג יכול למכור דזכות הוא לו ובפרט מכירה דיון שידוע שיחזיר לאחר הפסח ודאי זכות הוא ומכני מכירתו ע"ש: שם חייב לבערו . ע"י באה"ע ונחשו' חסח סופר (ס' קה) מסכים להמ"א להפקד חייב לשלם ואם לא בעירו דיכול לומר כרי שלך לפיך אינו לריך להחזיר דוקא לידו אלא כיון דקאמר הש"ל הוי כהחזיר ואם אחר כך נגנב באונס היה פטור מלשלם דהפשיטה ראשונה כבר כלחה לה ע"ש . ונחשו' עולה במואל (ס' מא) דאף המ"א לא קאמר אלא בפסע שידע ולא מכר אצל אם שכח פטור דשכח מקרי אונס כמ"ש המ"א בעצמו לעיל (ס' קה) ע"ש: כע"ף ג אם קנו שום דבר וכו' . עיין בשמח אדם כלל ה' מכירת החמץ (שאלה א) שר"ה לומר דבמכר בהקפה אסור לקבל המעות ומ"מ מסיק מדלה חילוקו הפוסקים מבמע דגם בהקפה שרי ע"ש ועיין מ"א שם בב"ח דהא"ש שהקנה אסור ועיין בסמ"ע ופ"ך ח"מ (ס' רלד) דפשיטא לכו שהדמים אסור ונחשו' חסח סופר (ס' קו) דלא שנקין פשיטותא דידהו מפני שפיקחו של כמ"א ויוליא הדמים מהחם ידו ויכילים לפרנס מהם בניו ומשפחתו אצל לא הכמוכים על שולחנו ע"ש הפעם ועיין עוד בח"ס (ס' קד) לענין הגידולין והזכרתיו לקמן (ס' חסו) וע"י

אורח פתחי תשובה חיים מו

וסי' בתשו' עילת שמואל (סי' מא) דרחובן הפקיד אלל שמעון ושמעון הנפקד מכרו בשעות דרבנן מוחר לכו"ע חדא דאפשר בשעות דרבנן מוחר לכו"ע ואף חת"ל דאין חילוק בין דאורייתא לדרבנן מ"מ כהא הנפקד מתכוין לעוברת המפקיד והמתחיל בשביל אחר מוחר לכל הפוסקים ע"ש ועי' מ"ש לעיל סעי' א' בשם השו"מ לענין שעות דרבנן :

סימן תמוד סעיף א בהגה שאין נוהגין עי' ש"ת בשם הכ"ז וכן משמע ברמ"א גופיה לקמן (סי' תע"א) דבע"פ שרי במל"ע כמ"ש ועי' בתשו' שו"א

ומשיב (סי' קע"ה) מ"ש על הכ"ז : שם יקיים סעודה שלישית וכו' . עי' מ"א ובעיקרי דינים בשם מהרש"א בקונטרס אחרון של אשדות הפסגה מסיק דהירא שמים יעשה כהש"ס דרשב"י היה עוסק בתורה ולכרז ח"י ילמוד בזוהר יתרו בענין סוד כג' סעודות : שם במיני פירות . ובפמ"ג דגם פה של מיני קטניות מוחר בע"פ ומ"מ לענין סעודה ג' דינה כמיני פירות וע"ש בפמ"ג כהכנת שבת זו בדרך כלל כי מוכרח הוא לחוק על לוח הכז : סעיף ד נשאר פה יכול ליחמו וכו' . ובפחד יצחק (אות ע) דמ"מ המפה שאכלו עליה אסור ליחנס ודיינו להחיר כוללות החמץ ולא חפלים אחרים שאין דבר מצוה כלל דדי לנער המפה ולקנח הקערות דאם אין במפה פרוורים דבוקים אפילו ניעור אינו לריץ וכ"ש דנשיק מיניה חורבא אחריתי שהכונסות מכנסת אותה בתוך המועד (עיקרי דינים) ועי' בתשו' שמלת בנימין (ד' יג) שמפקפק על הח"י בשכח למכור חמצו למכרו בשבת ומסיק דאין לסמוך עליו כ"א בהפסד מרובה או ללוצר שבת ע"ש :

סימן תמה סעיף א שורפו . עי' מ"א ובתשו' עולת שמואל (סי' לא) דדברי הרמב"ם ברורין דלכתחילה בשריפה : סעיף ב לא יסיק בו וכו' . עי' מ"א

ובתשו' שו"א ומשיב (סי' קמ"א) בענין הפלאש שהוא עשוי ממין חיזה שפירעמעים מעורב עם טערפעמין ואין ביכולת אנושי לשחוסם אף לא לבעוס והמאור שבו טוב מאוד ובהיר והשיב דאסור להדליק וכאן לא שייך זה וזה גורם דנהנה מהחמץ ע"מ ע"ש אמנם לדעתו שאלת השואל היחה שנפסל מאכילת כלב ואין איסור חמץ כלל כלעיל (סי' תמ"ב) וע"ז לא השיב לו כלום . כתב הפמ"ג דשקים של חי' מלאים חמץ אסור לישב עליהם דנהנה ע"ש : שם ואם בישל וכו' . עי' מ"א ובעימור בעשרת הדברות דבגמלים לוחשות אסורות ובעוממות מוחר ע"ש : סעיף ג מלאו אחר זמן איסורו . עי' ש"ת בשם הפ"י ובנשמת אדם כלי' מכירת חמץ (שאלה א) השיג ע"ז דאין לסמוך על הפ"י בזה אף בדעבד אם עשה כן בלא שאלת חכם ז"ע לאחר הפסח ע"ש ובתשו' חתם סופר (סי' קי"ב) בא"י שזכה החמץ לאחר חלות אם ירצה להחזירו אחר הפסח יאמר לו אם תרצה ליתן לי מתנה הן לי יי"ש אחר מחירו או כסף ואין זה חליפי חמץ ע"ש :

סימן תמו סעיף א המוצא חמץ וכו' . כתב הכ"י המוצא בר"ה חמץ הפקר ובגביהו ומתכוין לזכות בו עובר בכל יראה דאף באיסור הנאה שייך

זכיה ע"ש ועי' פמ"ג : שם ויבערנו . עי' באה"ט ובפמ"ג דבחמץ גמור אפשר דאף על חלי' שיעור מברך : שם ואם הוא יו"ט וכו' . עי' מ"א בשם הש"ס דיוצא עי' חי' ובתשו' חתם סופר (סי' קי') דאדרבה מוטב להמתין עד הלילה ויבערנו הישראל ויתקן כלאו דכל יראה דכ"י ניתן לעשה דהשנחה אבל אם יבער הא"י נהי דמכאן ולהבא לא יעבור הישראל מ"מ מה שעבר לא תיקן כלום דהא אין בליחות וכו' ע"ש . ופשוט דזה לא שייך כ"א בשני ימים הראשונים אבל לא באחרונים עי' מ"א בשם הכ"ח : שם כלי . עי' ש"ת בשם הכ"ח ומ"ש לעיל (סי' תל"ד) בשם סה"ס : סעיף ב דינו כחול המועד .

עי'

יב

עי' באה"ע בנמאל' ב' של פסח בחצשיל ווא"ר מקיל בזה וכן בחשו' עולת שמואל (סי' מט) מקיל כאן לביא' ביזת בכדי חבילה פרס ושב ווא"ר עדיף " ועי' במ"א לעיל (רי"ס סי' חמב) דלענין כל יראה אין נפ"מ בכדי חבילה פרס דהא מלורף ממילא ועוד שניכר סה"יכור וכעת אינו ת"י : סעיף ג דוחפו בקנה . עי' באה"ע ונפמ"ג דהמזן נוקשה מותר ליגע שהוא דרבנן :

סימן תמו סעיף א הם בזה בלא רועב וכו' . ובחשו' ר' עקיבא איגר (סי' כו) בגמלא' חגי' חמול' בחוך הקדרה שטמנו בה חמין בשבת שכתיר בפשיטות שארי הקדירות והחצשילין שבחובס אף דמלוי וע"פ רוב הרהיח' עולם וז' על רלפת החטור וק"ל דמפסע' כולו מ"מ הוי איסור בלוע ואינו יולא מכלי לכלי בלא רועב זולת אותן הקדירות הקדירות דקרוז דז' תחתיכן אסורות והכל לפי ראות עיני המורה ע"ש ופשיט' דהוא באופן דאין חושבין משיס ריחא מלחא : סעיף ב משש שעות ולמעלה וכו' . ונפמ"ג (סעיף א) מחיר למכור בבש שעות לא"י חוך מדמי איסור שבו אף בפחות מס' ע"ש ועיין עוד פמ"ג כאן לענין חערובות כלים ומ"ש לקמן (סעיף יב) לענין נוקשה ומ"ש לקמן (סי' חסב) לענין מי פירות : סעיף ד אינו חוזר וניעור וכו' . כחצ' הגשמת אדם (שאלה כה) דהיינו אפילו לא נודע עד הלילה וכן כחצ' בעל ח"ד ע"ש : בהגה ונוכחין כסדרה הראשונה וכו' . ובחשו' אהל יוכף (סי' י) בחצית של חרס שנחתו בה אבק של קמח סולת בשאר הסגס ובשעת הנליר שמו בה יין אם הוא במקום שאין דרכן ללחות מותר לשחותו וללוש באותו יין ובמקום שדרכן ללחות אם מנהג המקום כמ"ד דאינו חוזר וניעור שרי דכבר ודאי נחבטל הקמח ביין ואם נוכחיס כמ"ד דחוזר וניעור אסור להס' לשחותו וללוש בו אך מותר לשהותו לאחר הפסח (ע"ד) ועי' באה"ע בשם הב"ח גבי נפה ונפמ"ג הגיו' בל"ע דשמא נדבק הקמח והוי בעין ע"ש וכן הכא : שם שמא נשאר לו פירורין . ולל"ע לפמ"ש הט"ז ב"ד (סי' קד) גבי שרץ שנימוח במשקה לא מהגי' ס' דאין כאן חורת ביטול לא לח בלא ולא יבש ביבש ע"ש א"כ מ"ש הכא בפסח הא אפילו בשאר איסורים נמי : סעיף ה השרוים נמים בפסח וכו' . עי' מ"א בשם הד"מ דבהיתר לא אמרינן כבש' כמבשל ובש"ח כחצ' שאין לסמוך על זה ובחיות דעת ב"ד (סי' קה) פסק כהד"מ ע"ש . וג"ל להכריע דתליא אם הדבר לא הנכבש הוא גופו עצמו של איסור או מחמת דבר הנכבש בו כמו שאבאר דעיקר סדרת הענין דבהיתר לא אמרינן כבש' כמבשל לכאורה הוא כחק בלא טעמא אבל נראה דהוא כמו טחן טעם בר נ"ט דהתירא כמ"ש ב"ד (סי' לה) דמותר ד"מ בכלי שבחצשיל בו חלב ואח"כ נכבש בו בשר הא הכשר בעצמו זולת המים לא שייך כלל כבש רק ע"י עזר המים נמאל' החלב טחן טעם בהכלי והכלי למים ועדיין היתר והמים להכשר אבל בהיפוך בכלי בשר שנשרה בו חלב אסור דהחלב גופיה בולע מהכלי . וכן בחמץ שנכבש עם בשר קודם הפסח הכשר מותר דהוי נ"ט בר נ"ט דהיתר' החמץ להמים והמים להכשר והמשקה אסור מטעם כבש' אבל אין בו כח להכשר הכשר דאין המשקה אסור רק מחמת החמץ שבו וה"ל נ"ט בר נ"ט דהתירא ויש לי ראיות לזה : שם בולעים בפסח מפליטת הכלים . ובהב' בחשו' מעיל שמואל (סי' ד) פלפלים רטובים שקלאוס וייבשום בכלי חמץ קודם הפסח ונפסח נחנו מהם חוך הכצשיל אינו איסור הכצשיל כמ"ש הרמ"א בהמון ע"ש . ובהגהות שם כחצ' הטעם דלוק בלוק אינו מפליט ע"ש ובחמץ ראיתו ממ"ש הרמ"א דהכצשיל מותר ל"ע דכחצ' בדבר שאינו חריף ומשום נ"ט בר נ"ט וסחם כלים אין ב"י וזה לא שייך בפלפלין שהוא חריף : בדרגה נשעת עשייתו מחמץ וכו' . בלגמא אדם כל' חערובות חמץ (שאלה י) בכלי מלא לפחות בקורין צוריקעם לנורף

לצורך פסח עם הרועה שלהם וב"ב שדרכה ללכת עיסות לחם הדומה ידה יעזב וקנחה ידה עד שלא ראתה בוס בלך בידים ונערה בידים הכוריקע"ס והרועה ואחר שהוליאם ידה מלאה באלבנה קלח דבוק ומסיק בים להחיר בלא סינון דהוי ספק ספיקא שמה לא נפדך כלום ואח"כ שפדך שמה הוא דק כ"כ והוי בלא חוזר ויעורר ע"ש ולדעתו הקיל יותר מדאי דאפשר להדיח הכוריקעס בהרועה שלהם ולסכן הרועה בלא הפסד: שם בכלי חמץ. ע"י ח"י (ס"ק יט) ובט"ד בשם הבית דוד דמסיק ג"כ דא"ל לשער ס' נגד כל הכלי אלא כפי מה שביטל בקדירה: שם שהם בני יומן. ע"י בזה"ט ובתש"ו עילת שמואל (ס"ו ג) בשומן שכוותך לפסח ועירו אותו לכלי חמץ שאינו בן יומן דאם היה שומן לפסח שלא ימלא שומן אחר בריוח או שהוא עני שא"ל לו להכין שומן אחר מותר אותו שומן לפסח דהוי בעל"ז כדיעבד אבל אם אפשר למצוא שומן אחר אסור דהוי לכתחילה ע"ש וע"י בפמ"ג בקדירה חדשה בתחבו במים קף בן יומן של חמץ ואח"כ ובו ביום התייבו בהקדירה שומן מסותך קודם הפסח מותר בפסח לכתחילה דהוי ג' נ"ע בר נ"ט: הע"ף ח בסבין חדשה. ע"י מ"א ובפמ"ג נסחפק חם תחבו דבר חריף בסבין חי חוסר כדי נבילה או כולו לכתחילה ואם אח"כ תחבו בלנון בסבין של פסח חי נאסר הסבין: הע"ף י בהנה משהו ויתן עטם לפנס אסור. ע"י במ"א דבשלתן דהיינו ברית ומשהו ולפנס יש להקל. ומסתפקינא במקום דאחרין תחובה נעשה נבלה דהיינו שאין בהקדירה הראשונה ס' נגד החמץ שהוא ג"כ מהלוקת בין הפוסקים ב"ד (ס"ו לב) חי חמירין בשאר איסורים (חוץ מבשר בחלב) תחובה ל"י. ואף דק"י"ל שם לאסור מ"מ אפשר דברית ולפנס יש להקל או דלמא דוקא במשהו דסמכין ג"כ אשאלות דחמץ שום לשאר איסורים דבס' מש"כ בתחובה נעשה נבלה דאיכא שני גדרים לאיסור חדא דחמץ וגם חנ"ל דשייך גם בשאר איסורים. חולס לכאורה עיקר הדבר שהלריך במ"א ברית ולפנס גם משהו הוא למותר דבנותן על"פ אין נפ"מ בשיעור ששים דתחובה נעשה כמאן דליתים דמי כיון שהוא לפנס כמ"ש ב"ד (ס"ו ק"ג) וס"א דאחרין הכ"ז לפנס הוא ג"כ משהו לאסור במשהו אלא דלא נפ"מ נעשה: הע"ף יא בטל בששים. ע"י בזה"ט ובתש"ו משיבת נפש (ס"ו יא) ביון פראקן שעבר עליו הפסח ואומרין שמערבין בו י"ש שקורין אראק ולא נמכר בפסח שכתב דהעיקר כהמ"א דבנזעזעז לאחד הפסח סגי ברובא ואם נחערב קודם הפסח חליא במחלוקת הפוסקים דלמאן דעטם כעיקר לאו דאורייתא מותר אם אין בו כזית בכדי אכילת פרס ואי ליכא למיקם עלה חי איכא כזית בכדי ח"פ י"ל דהוי ספיקא דרבנן ויש להחיר בצירוף במה שביטל ולא ידע שצריך למוכרו ע"ש. וע"י עוד בזה"ט בשמרי שחר שחימץ העיסה. וע"י בתש"ו חתם סופר (ס"ו קו) בערבין אחד שמכר במרים שעבר עליהם הפסח והקניה לא ידע ועשה מהם י"ש דאם נאסר כ"י"ש ההפסד על הקניה דהמוכר א"ל להחיר רק דמי השמרים ולא כ"י"ש וכיון דהקניה לא חטא יש להקל באיסורי הגאח לדידיה קנסו ולא לאחרינא ומסתמין לאסור באכילה כמו שהדין בכל דבר שנעבד בו עבירה שאסור באכילה ולא בהגאח ע"ש: הע"ף יב חמץ נוקשה אפילו בעינים וכו'. ובתש"ו משכנות יעקב (ס"ו קמג) הניח דין זה שהקילו כמה קולות בחמץ נוקשה לפי שאינו מה"ת בל"ע דהא בפ"ק דחולין הוא בע"י בגמרא בשיאור חי ספיקא הוי או ברית הוי ולא אפשר. וא"כ אי נימא ספק הוא אם חמץ גמור הוא או מלא ח"כ הוי ספיקא דאורייתא נהי דפעור מספק אבל לדינא יש להחמיר בכל דין חמץ גמור וגם אי נימא דבריה הוי ולא הוי לא חמץ ולא מלא אפ"ס יש מקום לומר דאסור מה"ת בלאו הכא מכלל עשה מצות תאכלו ולא דבר שאינו מלא חמץ דגן. ומתראוי להחמיר בעיני נוקשה בכל פרעו"ט ע"ש וכן בקרבן נתנאל פסחים

פסחים פ"ג דשילור גרע מכל נוקשה וכן הוא בחשו' עמודי חור (ס' כד) ע"ש :
בהנה שמא יפול מחמץ נוקשה וכו' . ע"י מ"א לעיל (ס"ק ה') לענין חטירות ובהשו'
כחז סופר (ס' פ"ה) מסיק דהמקיל כהמ"א דבעיל בם' לא הפסיד ע"ש באריכות :

סימן תמח סעיף א חמץ של ח"י וכו' . ע"י באה"ע וס"ח ובספר מקור חיים
כחז הא דחלקו של הא"י מותר היינו באינו עומד בבית ישראל
דביתו של ישראל אסור כיון דאילו מיגב חלקו של הא"י היה הישראל חייב לשלם
מחלקו והוי כמקבל עליו אחריות בביתו . ובחשו' מהר"מ מרומנזארג אחרונים (ס'
ט) כשיג ע"ז דהא דהוי מחויב לשלם הוא מחמת טעות דלא הוי ידיעין דמה שנגב
הוא חלקו של הא"י וזה לא שייך עכשיו שנחברר שזה הוא חלקו של הא"י . עוד השיג
שם המק"ח על כש"א מה שמחיר גם חלקו של ישראל דקיי"ל דדברנן חן ברירה ע"ש
ובחשו' מהר"מ שם מיישב שיטת כש"א ע"ש באריכות : סעיף ב לא יקבלנו הישראל וכו' .
ע"י ס"ח וחסו' חסד סופר (ס' קלד) בשלח ליקח תבואה הבאה בספינה והביאו לו
ומלא בהם גרגרים מחומלים שמדד להקל דהחירא ניהא ליה דליקני ולא איסורא והוי
מקח טעות ע"ש וע"י עוד חשו' ח"ס (ס' קיח) במי שמכר חמנו ובחש"מ פסח הביאו
לו בעלי העגלות חביות י"ש אשר כבר קנה והשיב שאינו שלו אלא של הא"י שמכר לו
כל חמנו במקום שהוא והביאו לבית הא"י ולאחר הפסח חזר וקנה ממנו והחליפו בלחור
לדודין מותר ממנ"פ דחליפין הוא ולדידיה אומרים לו אם באמת מכרת מותר לך
ואם לאו אסור ע"ש : סעיף ג ואם מכרו וכו' . כחז במק"ח דמכירה בשטר ע"י שלח
לא מהני אם השליח חותם דבעינן שיבא ניכר מחוך הבטור דבלא"ה חספא בעלמא הוא
ולא מהני אם לא יחתים הבעל החמץ גופיה ע"ש ולע"ד י"ל דלא בעינן שיבא ניכר
בחובו אלא על עולם המכירה אבל בזה אם יש לו רשות למכור הוא ענין אחר ולא בעינן
ניכר מחובו כמו בחתם הבעל הקרקע גופיה נמי נמצא שיבא ניכר בחובו ע"י עדים
שהקרקע הוא שלו ובידו למכור וכן השליח ידו כיד בעלים בלא עדים . וע"י בחשו'
מהר"מ מרומנזארג אחרונים (ס' י) בטובדא שה"י שניאש בשטר כחז מדרס חמי
הח"מ ושכח ולא חתם שמו ומלדד שם דאפילו כחז יד של אחרים ומכר לו בלא
עדים בינו לבין ע"מנו ג"כ מהני ע"ש באריכות . וע"י בחשו' בואל ומשיב (ס' פד)
מלדד בקבל זאדאטיק ושכח לחתום כמו דקא הא"י מטעם הפקר כיון שאחר אינו יכול
לזכות בו . ועוד דשכחה הוי כאלוהי וזה שבאמת מכר רק ששכח לחתום לא שייך
העירמה ובזירוף כל העצמים יש לשמך שיבטלנו ברוב ע"ש וכן כחז עוד כזה (ס'
נח) ע"ש וע"י עוד בחשו' בו"מ (ס' רז) במי שאינו יכול לחתום דמיעיל שילוח לאחר
לחתום במס"ק וע"י עוד שם (ס' ריד) בשכח ליקח האדאטיק חי מהני שיאמר הריני
כאילו התקבלתי דמסיק דלא מהני ומ"מ יש להחיר ע"י חטירות דשכחה הוי כאלוהי
ולא שייך למקבצים כה"ל עוד נסחפך שם חי מהני כודאש שקיבל ע"ש . וע"י בחשו'
באר יצחק (ס' ח) באחד בלא היה בביתו בזמן מכירת החמץ וכו' דבעלום מכרו
לזכותו דמהני בדיעבד דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו וע"ש עוד (ס' ז') באריכות .
עוד (בס"י ג) בבעלי בחים שעשו שליח למכור עם לעטיל מהחמץ ובכחו כמה מינים
דמותר לאחר הפסח דכיון דזכה הא"י בכחדרים ממילא זכה בהחמץ מחירת הפקר ע"ש
וע"י בחשו' בנין עולם (ס') בעיר בדרך הרב לבחוב חמיר בשטר מכירה שמוכר
גם החמץ של האנשים שבעיר אחר לא ביקשו ממנו למכור או ששכחו שאף דזכות הוא
לו ובזדאי ניהא ליה מ"מ אין במכירת הרב אמת דבעינן גם דעת הקונה שיבא סמכה

דעתו

דעתו והכל לא סמכה דעתו כיון שהבעלים יכולים לצטלה ושמה יומרו לאחר ע"ש
 ולי נראה דזה לא נקרא לא סמכה דעתו רק דע כמו לוקח על חנאי ע"מ שיחררו
 בעליו דאל"כ חיקשי הריא דקדושין (דף מד) בקטנה שנחקדשה שלא לדעת אביה דאם
 נחרטה האב כוי קדושין ולא חיישי דהמקדש לא סמכה דעתו : שם שמחין לבית •
 עי' בזה"ט ובחשו' בנין עולם (סי' כב) במשקא חראק שמכרו עד למדידה כהניג
 והאראק הים ברשות ישראל אחר והחדר לא נמכר שלכאורה אסור בהנאה כיון דחליא
 במדידה א"כ ה"ה באחריות ישראל בביתו של ישראל • ומ"מ אחר שהיה שם הפסד
 מרובה החיר בצירוף דעל פי רוב כו"ש חינו נעשה מחבואה לבד רק בהעדרות
 מחפוחי אדמה וגם יש פוסקים דיו"ש זיעה בעלמא הוא וגם ר"ת מחיר ביחד לו בית
 ע"ש ועי' מהר"מ מרוטנבארג אחרונים (סי' י) באלה שהיה יושב ומוכר משקא בבית
 אחרים בשכירות ובשטר מכירה כחוב שמכר הבית להלוטין ומכר לו בסך וקיבל עירבון
 (זאדאטיק) והמותר זקף עליו במלוה ומסיק דאף דמכירת הקרקע בטל שאינה שלו
 מ"מ מכירת החמץ מועלת בקנין הכסף כיון שהלוקח מרובה בהחמץ בלא הקרקע וע"ש
 עוד (סי' יא) שהביא בשם המה"מ דבלא מכר הרשות לא מהני דהוי כמו משכון
 והשיג עליו דכיון שלא גילה דעתו דחפס ליה למשכון לא כוי שומר שר ע"ש באריות :
 שם קודם הפסח וכו' • עי' ש"ח בשם הכ"ז ועי' בחשובה מאהבה ח"ב (סי' רנה)
 ד"ש לשמוך על הכ"ז להחיר בהנאה ומ"מ דוקא במשיכה אבל בכסף לא מהני לכ"ע
 וע"ש עוד (סי' רנו) ובנשמת אדם (כלל ק"ח שאלה א) במכר בע"פ לאחר חלות להר"ף
 דכיון רק בעשה לא קנסיין ומוחר בהנאה לאחרי"פ ולהרמב"ם דכיון בלא אסור
 לדידיה ולאחרים ל"ע אי אסוריהו • ובחשו' חסם כופר (סי' קיד) דכורה המורה למכור
 אחר חלות קמה סולת ואחר הפסח מכר הסולת לא"י וקיבל דמיו דמסיק דאי הים
 הסולת עדיין ביד ישראל הייתי מורה להשליכו לנהר אך המעות דכיון חליפי חמץ וגם
 לחיטה דהסולת אינו אלא ספק חמץ גמור ע"כ נראה להחיר החליפין אפילו להמחליף
 ויחוש לעצמו על חטא כל יראה שער ע"ש : שם מכירה גמורה • עי' מ"א ובחשו'
 חסם סופר (סי' קיג) במכירה דידן דלא מקרי הערמה כיון שעתה ביד הא"י לעשות
 כרצונו וכל המפקפק בה ראוי לגערה • ועי' בחשו' משיבת נפש (סי' ט) בליטקוב
 שהוא קנין שמחויב ע"פ דיניהם ליתן המקח כוי מכירה לענין חמץ כהמ"ב ודלא כהמ"א
 ע"ש ועי' בנשמת אדם הל' מכירת חמץ (שאלה ד) באלה שמכר מרחק שלו וקצב לו
 כל מדה שבר פשוט בסך פלוני ולא חזר אז שיש לו ג"כ שבר עוב שמקחו כפול נגד
 ש"פ ולאחר הפסח ראה שיש לו גם שבר עוב והוא מרובה שהא"י ישלם לו עבור הש"ע
 כמקח הפשיט ומסיק דל"ל דאגלאי מילתא למפרע דכיון של הא"י ומ"מ משום חומרא
 דחמץ יחליף שבר זה בשבר אחר ע"ש • ועי' בחשו' חסם סופר (סי' קיז) דמנהג
 להקנות החמץ ע"י שכירות קרקע דאין להרהר ולפקפק בזה ודלא כרז אחד שרצה
 לומר דהשכירות לא מהני ועי' עוד בח"ס (סי' ק"ח) בראנדא"ר המחזיק בשכירות
 מאדון והישיב שם א"י על מכר שנה שמחוייב הא"י ליקח כל המשקין אשר יוכל למכור
 שם מ"שאל והשכר והיו"ש מכור להא"י וחוקקים עליו במלוה והוא באחריות של הקונה
 הא"י אך הרשות ביד הראנדא"ר לחזור ללוקחו ממנו להחליף ליקר ולהיזיל לפי הזמן
 ורצון הראנדא"ר דלא מהני וגם ביטול אינו מועיל כיון שאיננו שלו להפקירו אלא של
 בעליו הקונים הוא ולריך קודם פסח לבטל קנינו הראשון ויהזור וימשוך ע"ד לקנותו
 קנין גמור מבלי שיוכלו בעלים לחזור ע"ש ולפי הגרסה יש שם חיסור בלבן ולריך
 להיות שלא יוכל ישראל לחזור להחליף השער מא"י המושב שם ועי' עוד שם בנשמת

אדם

אדם (שאלה ה) באחד במכר חדרו ואג"ק הקנה לו החמץ רק כהא" לא נתן לו כוס
 כסף וגם לא בשכר רק בכנסם בתוכו להחזיק בחדר וגם לא פסק דמי הבית רק דמי
 החמץ דמסיק דבידענא סמיכין לחזקה לחוד אך כיון שלא היה פסיקת דמים ח"כ
 ודאי לא מהני חזקה והוי החמץ של ישראל בעבר עליו הפסח ע"ש; סעיף ד וחזקתו
 ממך אחר הפסח בחשו' בנין עולה (סי' כו) במעשה נכזה תחולת ברבע מעושי
 רבעה להפסיד סך ע"ס למחזיק ארענא אחר מכרו הי"ש לא" כנאוג ע"י שקנו מן
 הא"י הקונה בקנין סעימותא ביום אחרון של פסח וכחז כזה לדדים להחזיר כי ראוי
 להפיר עלת דעים ע"ש ובאמת לא שייך בזה לאסור דהוא מלך קנס דהיינו לקנות
 הקונה ואדרבה להו קנס הוא והביטא נכבד שכינתו לאסור וכ"ג ז"ד (סי' קכד)
 בנגע ביינו כל וכו' ובאומדנות מיכיתיה להכעיס כדי לאוסרו עליו מותר בשתיים וכח
 עדיף ע"י: שם ולא יתן לו על חנאי ע"י פמ"ג דיני הנאי ובחשו' חתם סופר (סי'
 קט) במלמד בטעם דין וכבר דמכירה על חנאי מהני ה"ל באומר מותר והמץ שבער
 עליו הפסח הוא מטעם קבא ובאומר מותר לא קבא וכו' ע"ש באריכות ומסיים אך
 כל זה דלא למיקסוסי להפסיד מקדנא אבל מ"מ לא יבא נשבר כלל ונ"ל דישום שווי
 החמץ בע"פ בשעה שמכרו מה שהיה אז דמי בוי' וימכרו לא"י והריוח יותר מסך זה
 יתן לעומלי חורה כי היכא דלכו ליה כפרה אשגגתו וע"י בחשונה מאהבה ח"כ
 (סי' רנה) גבי דשבר דמותר למכור אחר חלות דאומר מותר לא מהני: סעיף האסור
 אע"פ שבע"פ ע"י בא"ע בשם הח"י והוא מפורש בצעל הצעור סנדפס מחדש
 בעשרת הדברות (ס"ח) דהיכא דליכא למיחש להערמה מותר וע"ש בפסח הדבר
 בשם הא"י ובחשו' ר' עקיבא ח'גר (סי' כג) צמי במכר חצלו זי"ד ואחר הפסח
 ידע בחיבתו ב' מדות י"ש שלא נתנם בחדר הא"י והאריך דאפילו חזתי לטיבוחא
 שביע"ו וגם שאלום על הביטול לא מהני מהא דקאמר בגמרא בא"י שיהיה לישראל
 על חצלו עובר עליו אף דביע"ו ע"ש חולס לפמ"ש הכ"מ הל' חמץ (פ"ה) דמייירי בים
 לו לפרוע דוקא ח"כ אפילו אין בידו לפרוע לא מקרי חנוס משיב דמסיקא לוס מדעתיס
 ע"ש ח"כ אין רחום משם ועוד דהתם לא גילה דעתו שרואה לקיים דין ביטול משא"כ
 הכא דגילה דעתו שהיה למכור וכח"ס המנחת יעקב שם בחשו' . גם בעיקר הדבר
 מה שהוכיח מביניא דשם הוי מבין דהתם לא מייירי כלל מדין אחר הפסח אלא בפסח
 גופיה הי עובר או לא עובר ואינו ענין לנידון דידן לדחות דברי הח"י וע"י בחשו'
 עשרת הכמים (סי' ה) שכתב במכר המרחק כל י"ש ובמה הבית ח' שהיה אחורי
 פתח המרחק הי מקרי חנוס עם הביטול או דפושע הוא שהיה לו לבדוק בכל הפניות
 והיה מולא התבית גם שהיה לסמוך על הביטול כל חמירה שההמון אומרים כל חמירה
 כזו חמירות בעלמא ומ"מ מלמד להחזיר דכיון שהחדר מכור לא"י וכיון שהגיע שם
 שאלסר והוי כהפקד וקנה יום חצירו לא"י שלא מדעתו ע"ש וע"י בחשו' מאהבה
 ח"כ (סי' רנו) דשכחה כוי פשיעה ואפילו הי מקרי חנוס לא מהני רק כשמכר לאחר
 חלות יש להקל כהנ"ל וע"י בחשו' חמדת שלמה (סי' ד) דלא שייך ביתר הח"י רק
 היכא דחלונס נחחדש אחר הביטול אבל הכא שהחונס היה בשעת הביטול דשייך בשעת
 הביטול שיערים י"ל דלא מהני ע"ש וע"י בחשו' משיבת נפש (סי' ט) דהמנ"י לא
 החזיר אלא בלא נודע לו עד אחר הפסח אבל בנודע לו ויכול לבטל פשוט שבה לא
 החזיר כלל . וכן משמע הכא בח"י גופיה . וע"י בחשו' עולת שמואל (סי' מר) באחד
 שנחלסן בבית א"י וגמסר החמץ ביד האכסניא הא"י ובחוק קך בא הפסח ועמד
 והפקיר קידם זמן איסורו והביא שם דרוב המנין מחזירין בהפקיר בפני ב' או ג'
 אנשים

אנשים קודם פסח ומאזרח לזה דעת כמה פוסקים דברשות א"י אינו עובר ב"י ואסר באכילה ובחור בהגאס. ועי' עיקרי דינים בשם הרדב"ז ח"ג (סי' תל"ו) וזריקאנטי (סי' קנז) ובפסח הדביר בשם הא"ז כ"ל דמותה להפקיר קודם שעה ו' ולזכות אחר הפסח ועי' בעדות ביעקב (סי' ק"י) ועי' בהבזכר מאהבה ב"ש לו חמץ בדרך דבמקום הפסח מרובע יש לסמוך ע"ז: סעיף ז אם הוא יודע במאכלים וכו'. עי' ש"ח בשם הבכ"ם לחסור מכירת הכהמות ובחשו' מהר"מ מרומנואלה חמיונים (סי' יב) חלק על החב"ש והשיג ג"כ על הפמ"ג שכתב אם יודע במאכלים חמץ דכוי דאורייתא והשיג עליו דלא הוי דאורייתא כיון שהיו מליה לו להאכילה חמץ וגם חין נפ"מ לו אם מאכילה חמץ הו' מיני קטניות והא"י אדעתיה דנפשיה קא עבד ע"ש באריכות ועי' בחשו' עולת שמואל (סי' נג) במחיר למכור הכהמות הך בלא יעמוד הישראל ע"ג כשהוא מאכילין ומסקן דלא צודאי נהנה ברהייתו ע"ש וכן בחשו' בגין עולם (סי' כא) האריך להחיר המכירה מבהמות ע"ש ובחשו' תחם סופר (סי' סב) דאחר המכירה יחזור ויפקידנה בפני ג' בליוף המכירה דאף אם מפקיר רק לו' ימי הפסח מ"מ כיון שמכר הוי כבא ליד הזוכה דמכני אבל ביטול בלב לא מהני בבהמה כמו בחמץ ע"ש ועי' בגשמת אדם כל מכירה בהמה (שאלה ט) שמחיר החלב אפילו בו צום שהאכילה חמץ דלא שייך הכא נחשמה כל ימים באיסור ע"ש:

סימן תכט אסור בהגאס. עי' באה"ט ובפמ"ג (סי' תמח) כלל דמלחא ספק מעשה וספק פלוגתא כל שעבר הפסח קפסוכו אבל ספק פלוגתא ומעשה לאחר הפסח מודינא דספק דרבנן לקולא ע"ש:

סימן תנ סעיף א ישראל שלום וכו'. כתב פמ"ג בשם הפ"ח אם לוח לא"י כבר קודם פסח מותר לקבל אחר הפסח לחור ככר עלמו: סעיף ג עול חסה של פסח וכו'. ובתב' בחשו' בגין ליון (סי' עז) בענין שוחטות עם א"י בפאבריק בעושין זה י"ש דהכא ב"ש לו חלק בגוף החמץ לא מהני התקנה כמו בהטור שיטתו דבימי הפסח יסיר של הא"י ובימות החול של ישראל חלא שכל שנה קודם הפסח יעשה לו שער מכירה גמורה על החמץ ש"ש לו בפאבריק וישכיר לו החלק ש"ש לו בהמקומות שמונה שם החמץ ואחר הפסח יחזור הישראל ויקנה מהא"י ויעשו שער שוחטות מחדש ולא יחבוב להישראל ריוח כנגד ימי הפסח רק בשביל מכירת החלק ש"ש לו בפאבריק והכלים יכול לקבל מה שיגיע לזה ע"פ היושר כנגד בימי החול ע"ש ולדעתי עדיין לא ילא י"ח בשלימות כי אם יקבל בימי החול עובר בביורות הקרקע והכלים א"כ מבחבר באיסורי הגאס בלקמן (כע"ז ד) ויותר טוב כשיקנה ממנו בחורה לאחר הפסח יתנה עמו שט"מ בן לוקח ממנו שיחן לו ריוח משמנה ימים ולא בחורה ביטול המכירה חלא בלקוחה חדשה: סעיף ו בהנה אסור לקנות וכו'. כתב הפמ"ג בה"י שקונה מה"י חבואה ש"ש בחוכה קלח חמוצים שרי לישראל להיות פסחור כי לא בעד החמוצים נוהן דמים ויבש חוץ מדמי איסור פרי: סעיף ז אסור להכביר וכו'. עי' מ"א ובחשו' מהר"ס (סי' יד) דאיסור דרואה בקיומן אינו חלא בעובדה הפעולה בפסח גופיה שכבר בא זמן האיסור אבל כשעושה פעולה כשעדיין בזמן פיתר אף כשפעולה הדיא כשיבא פסח ניכר דרואה בקיומו לא אכרו ע"ש: שם להביא עליו חמץ. עי' באה"ט וש"ח ובחשו' עולת שמואל (סי' נג) מסיק דלכתחלה יעשה כהכ"ח ומ"א בימבור המאלץ לה"י ובידענד יש לסמוך אדעת כע"ז דמחיר בלא מכירה ע"ש באריכות:

סימן

סימן תנא

סעיף א ולא לשום כלי חרס. וכחז הפמ"ג אם נהן כ"ח בתנור
 ונחלצן ביחל נלולות נחזין ועבר ובישל בתנור האור ובבוגג ים לומר
 דשרי ואם עירו בכר חס על כלי חרס בחזן בעלע בו כדי קליפה וסחזיר לחנוך בלנו
 דבכס"ג לא חיים בבקל נפלנו הניח בל"ע חס הויד בדיעבד חס לחסור הכבשיל בפסח:
 שם החזיקן לכבשן. ע"י בלח"ע נבגארו מברפס ולע"ד ים להביא רח"ס דמהני ממשה
 כלים (פ"ס) במעשה בפלה דליקס בתנורו וכו' ועמאלן רבן גמליאל. וע"י בתנור
 דברי מנחם (בטיינהרע) (ס"י לה) דלגו נוקפו בהיחר דכבשן ומ"מ בעובדא דשם שהיה
 ע"י ביותר הסיר לו לתת לכבשן אך ע"י ישראל אחר: סעיף ג כל הלודס. ע"י ע"ז
 ובפמ"ג שנסחפק בהעביר כל הלודס ולא נשחמש עוד והעלה הלודס אי לריך להעביר:
 סעיף ה להכשירן בכלי רחשין וכו'. וכחז הקובץ על הרמב"ם (פ"ס) דלא יפה עושים
 במה שמניחין קדרה חלל האש ומרחיחין אותה ומגשילין בחופה דזה לא מהני חלל
 בסמיך ודומיטן חלל דברים שנשחמש בכ"ר לא מהני הגעלה כזה ולריך שיחלל גדוד
 שהאש עובר תחתיו ע"ס: סעיף יג עלאי וכו'. ע"י בלח"ע בשם הרמ"ם וס"ת ובתנור
 בית דוד (ס"י ריג) החזיק בסבת הרמ"ם במחופה בעופרת דלחן לך הגעלה גדולה
 מזו וגם עיולה בכלי חדש ח"ל רק ירא שמים יעבול בלא צרכה (ע"ד): סעיף יח
 בהגה בלא להשחמש בנפס וכו'. בתנור חס סופר (ס"י קלח) בנפס שריקרו בהקמחא
 דפסחא ובזב ניקו אותה יפה לשומרה לשנה הבאה ומפני חשש חולעים ומילוטין דרכס
 לנקיחה היטב וכו' משנה ורקדו בה מלה בחושה במחבת שהחזירה לסלחן ובשלו ממנו
 כל ימי הפסח והסיר הכלים חלל סלחן של מלה הנשארין חין לעשות ממנו עגולים
 קטנים שקורין קניידליך אפילו בהפסד מרובס ומניעת שמחת י"ע דנעשה פרוזי חמץ
 ולחן בקניידל אחת קטנה לבעלה חלל לאפות הרבה בקדרה ח"ל ר"ל הרבה בגוש ח"ל
 ע"ס מלתא בעממא: סעיף יט הרחת וכו'. ע"י ס"ת ובתנור כחז סופר (ס"י פט)
 בנאפה קודם פסח בודאי מותר באינס בן יומו ע"ס: סעיף בא בהגה והגעלה
 החצית וכו'. ע"י בלח"ע לענין י"ס ובפמ"ג משמע קלה דבדיעבד כשר אך בלא ציבול
 במים ואפר וע"י בתנור בואל ומבי' ח"ב (ס"י קגב) ביי"ס של פסח שהוריקו לחוך
 חבית של חמץ אשר זה כשלבס שנים שנשחמשו בהחצית י"ס של חמץ ומאל ועד עתה
 עמד ריקן וגם ערס הסרקס של הי"ס של פסח רחץ היטב החצית דלחן להקל לשהות
 בפסח ורק למוכרו ולשהות אחר הפסח ע"ס: סעיף כב ובית חרוסת וכו'. ע"י ע"ז
 לענין י"ס וע"י בתנור חס סופר (ס"י קב) גדון הכשר יורות שזרפין בהן י"ס אשרי
 מי שיכול לעשות חדשים אך לא ישמעו לאסור לגמרי לויחי ערס ההגעלה לבשל
 בהיורס והקנים והקובץ לבשל בהם מי אפר שקורין לויג גם אפר הרבה שיהיו חזקים
 מאד והם מפנימים העעס ולריך השגחה גדולה לנקות היורס בתחתיתו ולהסיר מהם
 הקנים ע"י אומן או להניח עליהם על מקום העלאי גחלים ע"ס: בהגה ותנור של
 בית החורף וכו'. ע"י מ"א כאן ולעיל סעי' ח' ובר"ס כלים (פ"ס) ובתנור עולה שמואל
 (ס"י נח) בתנור שמחליטו הייר שאופין בו והוא בניי כמין כיפה ומחליטו הוא חזר
 בית החזיק מחרס שקורין קאכלין שהורה שאם יסיקוהו ויתנו התבשיל תחת הכיפה
 אשר הם מלובן היטב עד שהיטולות נחזין חין לחוש למירי חלל חס נוחנן התבשיל
 במקום בית התקדף דכמעט הוא מן הנמנע שיהי' נילולות נחזין ממנו שהוא גבוה
 מאד בניי בעין מגדול שאי אפשר שיחלצן למעלה לריך כיסוי חמיר. ולענין לאפית
 קודם פסח (ש"א כביסוי) והיה שם שעת הדחק להעמיד שם תנור חדש יעשה זאת
 לסחור בניי הקאכלין לנקיחה ולהעייחם בניי עפל שאין חשש מאוס חמץ בעין רק משום
 חשש

חשש טעם ונתבטל קודם פסח וגם כוא נותן טעם לפגם ע"ש:
סימן תנב סעיף א קודם טעה ה' וכו' . ובחיי אדם (כלל קכד) ונוכחין שלא להגעיל כלל אחר חלוט מ"מ נ"ל שאם שכח ונא להגעיל יכול להגעיל בביתו כלים שאינם ב"י עד הילולת כיון דנותן על"פ מותר עד הילולת ובמקום לורך שאין לו כלים ל"ב יום להחיר דהשיב כדיעבד . ובעיקרי דינים (סי' יט) נשם המכחם לדוד (סי' כ) שהחיר במי שהגיע בע"פ בכפר של ישמעאלים אם לא היה אפשר לו לקנות כלים חדשים ולא להגעיל כישנים קודם הפסח להגעילם אשילו ב"ט עלמנו ודוקה אם אין ב"י : בהנהגה שלא ינחו מרחיחין . בפמ"ג נסתפק בהגעיל בכ"ר על האם ולא היו מעלים רחיצתו ושימש אח"כ אי כדיעבד כמחלל מותר משום דבהפסד מרובה אף בידי לא לאסור ולא להחיר ע"ש :

סימן תנג סעיף א בחטים וכו' . עי' בש"ח לקמן (סי' חסב) לענין חטים שנמלא בהם גרעינים שקורין קנענליך ויש בהם מין וק' בחטאי' שחילת שמואל (סי' לה) דקשה להקל ע"ש ועי' בחב' כחב' סופר (סי' פח) בחטים שנמלאו גללי עכברים שאין נאסרין משום מלאום ומשום הקריבוסו נא וכו' : בהנהגה והמנהג באשכנזי להחמיר וכו' . ועי' בקונצ' על הרמב"ם (פ"ה) דחשש לשיטת הראש"ד והחוס' דאסור מק' סדן דכוי חמץ נוקשה ועי' בחטאי' חתם סופר (סי' קכב) דאין בנו כח להחיר מה שהחמירו הראשונים וע"ש עוד (סי' קכא) שהי' חלי' רעב נסתמו והחיר בעירק"ש ווייץ ע"ש הנכחנו בזה שלא יבא לידי מכשול . ובחטאי' מהר"ם (סי' מח) בשנת רעבון כמעט לא ימלא לעניים לאכול והחיר בעבליך שהוא מין קטניות לעניים ואף לבעל הבתים עשירים כי אם נחיר רק לעניים ולא לעשירים ישבחו מהם שמחת י"ט כי יאמרו חיבורא חיבא בדבר ע"ש . ולדעתי להחיר אף לעשירים הוא קולא יותר מדאי ובפרט בזמן אשר בעוט"ר קמו חיזו השמחים חלי' גול במלאם חיזם עילה לחסור בגדר הראשונים ולפרוץ פרוצות לכל כרוזה להקל ודי אם נחיר רק לעניים להראות כי יותר רק מחשש רעבון ועוד נראה בגבאי' נדקה להקל טפי כהכיר דמאכילין את העניים דמאי כמ"ש לעיל (סי' חכט) ובע"ד נשם מהחם לדוד (סי' כ) באחד שהגיע בע"פ לכפר ישמעאלים והחירו לאכול קטניות וכלי' החרה אם אין איש אתו להחיר לו אף אם אין מנכנו לאכול ואם יש עמו שאר מיני קטניות חוץ מאורז יזכר עלמנו מאורז דגרע מכולם . ועי' עוד בחטאי' ח"ס (סי' קכב) ה"ל דבמקום שיש להחיר מ"מ יחליטנו להתחלה ברוחחן דכל מה דאפשר לתקן מחקיקין : שם ואין אוסרין אם נשלו לתוך החבטל . ועי' בחטאי' באר יצחק כ"י (סי' יא) להקל לעשות י"ש מקטניות ובלבד שיבדלו היטב קודם פסח מדגן וגם יעחם קודם פסח דכוי לה בלח דאף אם נשאר גרעין בעל כס' קודם פסח וגם לאחלוף בדייבא לא חיישינן כיון דעושה מעשה בבירית סדגן לשם פסח וע"ש (סי' יב) דליעול בחפציו ולבדוק אם יש בו ששים ולחלות ממנו על השאר דיש ס' לא מהני : סעיף ג בהנהגה שלא יבא ששים וכו' . עי' בנשמת אדם (שאלה יט) אם עתה החטים ולא נבדק אם יש בו ס' דתליא אי מקרי מין במיט ספיקו לקולא או אינו מיט דכוי ספק דאורייתא וספיקו לחומרא וסביא בזה מחלוקת אי מקרי מז"מ וכתיב בל"ע ע"ש עוד חיזם ענינים מהבדיקה וע"ש (שאלה יח) ובחטאי' עמודי אור (סי' טו) העלה דנעיק ס' בבירור ואין להקל בספיקו ע"ש : סעיף ד מלת מלאה וכו' . כחב' בחב' בין עולם (סי' כח) באחד שנחערב לו מלאה שאינה משומרת או שלשה חרש שו"ק בין סדכס מלות משומרות ונסתפק אם אי שייך בזה ביעול דכוי סתור בהיתר וגם בדבר חסוב וחס"ל ומסיק דאשילו אם נאחר דלא שייך בזה ביעול משום

משום חשיבות הו' דבר שיל"מ מ"מ נראה שיש תקנה להאכיל אחת לאחרים אפילו במזיד ואינו חולין שהאונס משומרת נאכלה כיון דהחירא הוא חין כהן חשש מבטל איסור להתחלה ויכול לטבול בזית ממנה אחת ולבדק עליה וא"ל לטבול שנים שנים - חנוס מי מזהר ממנה שהינה שמורה כל הפסח ודאי שייך בו ציטול דכוח מזיד איסור חמץ מ"מ חין לו להחמיר כ"כ דנימא דחין לו ציטול כדין יבש ציבש בפסח כיון דהיא פלוגתא דרבנן לטבול (ס' חמץ) ובפרט במקום שמחץ י"ט ע"ש : שם קצת מן הבוקר - ובתב' מעיל שמואל (ס' ה) קצת שלקחו מה"י וילא טרעור שטעביו ה"י שנסבירות העיר קצת מהם לותחין החטים ובדקי החטים הלחוחים ולא נחזקו רק שריים קצת שאסור לפסח ומוחר לשכוחו להתיר הפסח משום ס"ס ספק אם אלו לחוחין וספק אם באו לידי חמץ ע"ש : סעיף ה לנקר ברחיים - ע"י נכשמת חדס (שאלה כב) בגמלא עיסה ברחיים בדופני החיצה שהקמה מונח בחוכה ובעל ברחיים אמר שמוציא בל מחוס בעצמה ומחזיר הקר ונעשה עיסה ומלמד להקל דזיעה הוא מי פירות ומסיק במקום דחיצה דחק יש להקל לעחון אפילו להתחלה אבל במקום שאינו דחק יש לעחון דוקא חצי חצית בפעם ח' שאז אינו חימום כ"כ ולא ימלא בלל וכן אמרו הפוסקים בקיאים ע"ש :

סימן תנ"ד סעיף א צפת סוכין וכו' - ע"י מ"א ובגמלא חדס ה"ל פסח (שאלה עו) בחטים שנקלדו בעודם לחין למלא שמורה ובכדי שלא יתעפשו נחנס בתנור חם ונעשו יבש כמו קליזת דחילת במחלוקת דלכרמזין שאין יולאין בו משום שאינו בא לידי חימוץ ה"ל אינו יולא בחטים הללו דקליזת הוא כחפוי ואינו בא לידי חימוץ ולכרמז"ס דלא קפדין רק על מין הבא לידי חימוץ יולאין בחטים הללו ובשעת הדחק כדאי הוא כרמז"ס לסמוך עליו ע"ש וע"י פמ"ג לקמן (ס' חסא) : סעיף ג למחלץ - ע"י בתב' בנין עו"ס (ס') באחד שהחליט ע"ש במים רוחחין לעשות מרס גריסין ועבר עליו הפסח שאין לבחיר דמ"ש בש"ס בחליטה חין בו משום חימוץ היינו אם נחשב לגמרי עד שהוא ראוי להכילה כך דגס אחד הביטול חין בו חשש חימוץ משא"כ בחליטה שלא נחשב לגמרי ח"כ אחד שיטחו במים מרחיחין הוא מהחמץ ועוד בא מזהר בגמרא דלא ליחלט תרי חיטי בדידי בדידי ע"ש וע"י מ"א וח"י ובתב' שאל ומשיב (ס' קמ"ב) :

סימן תנ"ה סעיף א בהגה יש לבכותי ובפמ"ג ומ"מ רק בפסח דקה כי יותר טוב להיות מגולין ביננו ביחוד : סעיף ג ואם עבר ולש וכו' - ע"י מ"א ובתב' בנין עו"ס (ס' כז) מכריע דאם לא ידעו שהיו אונסים בזה יש להחמיר אם לא בשעת הדחק אבל אם ידוע שהיה אונן נמור ככל המים וה"ל חין כהן חשש אלא מזל שאסרו חכמים ויש עליהם שם איסור דרבנן שביטלו בידים בשיג דקיי"ל שמוחר ובמזיד מותר למי שלא נלוש בשבילו וכן בחצי האור שנלעגו אכיר לדידיה ולמי שנעשה בשבילו ע"ש : סעיף ד חד בחרי - ע"י מ"א ובתב' בנין עו"ס בש (ס' כז) : סעיף ו שהוא חד ומחמם העיסה - בתב' חסא סופר (ס' קכו) בשנה שגדל בין החטים כעין שומין קטנים חדים וחריפים והעלה שטוב לברר החטים יפה והח"כ לנפות הקמה לאט לאט בחופן שהם יש בו עגולים (שהנבטל מן השומים) ישארו למעלה בפסח ומ"מ אם לא נעשה כן חין להחזיק ריטוחא ולאסור בדיעבד ע"ש :

סימן תנ"ו אחר שש שיעה - צבטל השיעור בעשרת הדברות ה"ל ביעור חמץ המנהג לאפות אור י"ד קודם ביעור ואין לשנות המנהג וע"ש בפסח הדכיר וע"י באורי הגר"א מירובלמי וחוספתא דמדינא חין נפ"מ בזה וכן טיקר : סימן

סימן תנ"ט סעיף ו בהגה מהקמח • ע"י ש"ת וכתשו' שם מדרק (כ"י ט) בדרק קמח על העיסה כשמרדדין אותה לעשות מזה מן הדקה וחל"כ לכל אותה דעת המחבר להחמיר ובהגה שם מצנו דבזה קל מהיספח הקמח בעיסה כי הקמח נשאר נמעלה ונקלה יפה ולכן אין לחוש בדעיבד לאסור הכלים הכל להחמיר אין להחמיר ע"ש וע"י ש"ת שם הבני חיי במלה שהוסיפו קמח דאסור אפילו לחבלה לבדו ובש"ד שם חיים שאל דמ"מ להשתוחה מיהו אין לחוש :

סימן תס סעיף א אין לשון וכו' • ע"י בלח"ט דהם אי אפשר בעיני אחר יניח וכו' ולבאר דיותר טוב להניחם בעריכה ואפי' ולא בתחלת לישה ונחיתת המים דכיון דכבר נתן המים ולש קלת לשמה ח"כ ממילא העריכה ואפי' לשמה קל"י כמ"ס בזבחים (דף ב) ובפסחים (דף נט) גבי פסח דסתמא לשמו ולאכליו קל"י ע"ש והיינו משום דכבר אקדשים וחל"כ בל"כ כבר כמ"ס ברו' מנחות (דף מב) דמתן דמכשר ל"ית בל"י מבוש דסתמן לשמה קל"י חולס לפמ"ס לעיל (ס"י יד) בתלחן בלא בכונה פסול משמע דלא מהני דלא עוולן הליגית בתחלה לשמן וע"כ דלא חמירין חדעת הרחשונה עושה • חולס בתשו' רע"ק ח"גר (ס"י ד) כתב דבש"ט פסק דלא כהה"ס דמהני ה"ל דסתמן לשמה קל"י ע"ש ח"כ לשיטת החוס' מהני מה שלש בתחילה לשם מלה חולס לפ"י בקטן לא מהני כמ"ס החוס' בזבחים גבי קדשים וע"י מ"ס לעיל (ס"י יא) שם כמ"ס ח"כ • כ' הפת"ג דרך לשמה יראה דיוג"ה צפה ומיהו יראה בדעיבד אפי' חישב סגי וסתמא דמלה לשמה משל"כ קלידה וטחינה סתמא לאו לשמה : שם על ידי וכו' • בתשו' מנחה לדוד (ס"י כ) בחדד שהגיע לכפר של יבשעאלוס בש"פ ומלא יבשעאל שם כבר הקמח בעריכה ללש וקדם בישראל ונתן המים שם לשם מלה ויבשעאל גלגל ולש ואחר הליגה הפדים בישראל מיד חתוכה מהעיסה ועשה כמין חלה ואפ"ה על הנחלים ולא היתה לו מלה אחרת בשעת הדחק בזה יקדם ויבדק על טוגס זו המוציא ועל הליגה מלה ובס' בירר הדין בעריכות בלשין בהם כל הבנה או לפעמים (עיקרי דינים ס"י יט) וע"י בלח"ט ובפמ"ג דהם אין בישראל עומד על גביו לומר לשם פסח חלה עומד מרחוק יחבל בלא ברכה ובישראל עומד כוכבים ומזלות להכעיס לא מהני עומד ע"ג דחדעתיה דנפשיה קטניד ובלתיחבון אין לחבול ממנה שעשה שלא בפני ישראל דל"ך זכירות יחידה ומערת לא ערה : שם וקטן • ע"י פת"ג ד"ש פוסקים דבע"י שימור מל"ת ולפ"י אין לסמוך לכתחילה לומר מהסתמא יש להם י"ג שנים וב' שערות עד שיהיו גדולים בשנים ע"י (ס"י נה) : סעיף ב להטפל הוא בעצמו במלוא • ע"י בלח"ט ובתשו' חתם סופר (ס"י קכה) ד"ש המהסד"ס לקאור בעלמס ע"פ סתרי חורה ומפסידים ע"פ גלה מבוש אוונכרי דאסור משום גזל בלקמן (ס"י הרמט) ולמד זכות דה"ל שזרע הרי הוא שלו ע"ש :

סימן תסא סעיף א שילכו גחלים על פני כולו • ע"י פמ"ג דחמור של אבנים בלא טפילה או לבנים שיצאו בחמה ד"ש להם דין כלי אדמה דסגי בהגעלה אפשר דלהבנת לא גרע מהגעלה ואם אסור קודם פסח בזמן היתר יש ללמד להקל דהוי טחן טעם בר נ"ט חבל בפסח לא עי"ש עוד כתב אם הסיק והלכו הגחלים בל"א ובתשאר ספק ואסור מלות בלד שהלכו הגחלים שם י"ל דשרי דהוי ס"ס במא הלכו הגחלים ע"פ כולו ובמא אין ביטול ואפי' מפעפע כולו : שם קרקע חדש • עיין ח"י לענין רער ובתשו' חתם סופר (ס"י קל) לענין הרערין של חרס דלא מהני לעומד בטיט בלי הסקה על סמך היתר דאין בלוע יולא מדופן לדופן • דעשה גולם אחד ודופן אחד הוא ולא מהני עיט כ"א ברערין של מחבת דאין מתחבר יפה או ברער של חרס להניח

להניח ברזל לא חלל לשל חרם ומ"מ מחיר ע"י הסיק קלח בנחלים תחילה והח"כ
 לע"ה עליהם טיט ע"ש: סעיף ג אין חוטין נמשכין וכו' . ע"י ש"ת ובחשו' נאחז
 דשא (סי' מה) שהביאו לפניו שני מלות עבות בערך טפח וכאשר פירוש על הרי"ב
 חייזין כהניע עד חליין ראו באמלע רחבן היה עיסה שלא נאפית כלל והשטח הוא
 דק וכל סביבות השטח מזה ומזה האש שלט האש כהוגן וכבר ביטלו מן הפירושים אלו בקדירות
 קודם שהביאנו על הנשאר מהמלות ואשר הכחשילין וכל הכלים ולענין שאר המלות
 שנגעו בהם יש להחיר דשטח הדק אינו אומר יותר מכדי נטילה והשיעור דכדי נטילה
 מסביב נאפה יפה ועוד דהוי כאיסור בלוע ואינו יולא מחתיכה לתחיתה בלא רועב
 ע"ש: סעיף ד במלה שרויה . ע"י שיערי תשובה ובחשו' בנין לין (סי' כט) דעוד יותר
 לפרר המלה לפירושים דקים ע"י שידוך במדוכה מלשורה אותה במים ע"ש:
 סעיף ה בהנה נפוחה באמלע וכו' . ע"י באה"ט וש"ת ובחשו' אבל יוסף (סי' ה)
 אף תחתית המלה נוגעת בחמור וממדתה לאפות אע"פ שהיא נפוחה קלה מתחת
 ומא"ל מיירי שהמלה עצמה עלתה כלה מקרקע"י החמור ולא נגעה בקרקעיתיה רק
 סביבות המלה ונעשית בעין כיפה דאין כח בחום הקרקע לאפות תחתית המלה ודלא
 כהב"ח ומהר"ם דאין דברי מהר"ל סיבל פירושם (עיקרי דינים) והוא דבר שהשכל והחוש
 מעיד דבמקום כיפה אינה נאפת יפה ואין העולם נזהרין בזה :

סימן תסב סעיף א אבל אין יולא י"ח וכו' . עיין פמ"ג דאין ליתן מים ומלה
 על מלה אחר אפ"י ולהחזיר לחמור דהוי מלה עשירה וע"י חשו' בית
 יעקב (סי' ס"ט) מזה: סעיף ו חטה שנמלאת וכו' . ע"י ש"ת (סעי' א) ובפמ"ג בנמלא
 חטה בעגילים קמ"דליך העשוי משמן וביצים בלא מים כלל אין לחוש למעט מלח הנמלא
 בהם דנשתנה נורתו ואם הכיחם בקערה ושפך עליהם רועב ל"ע דאפשר דמילין כרוטב
 לשם . עוד נסתפק שם בנחבקה חטה דאפשר דבמימי פירות אין דרך להחבקה וחולין
 שכבר נחממא במ"א ע"ש ובחשו' דברי מנחם (סי' א) בנמלא בז' ש"פ חטה בעיסה
 בשמן ודבש עם מים דמלוד דשרי אף בפסח דנוקשה בעיל בם' בפסח ומ"מ למעשה
 לא מלאו לבו לחלוק על הגב"י רק להשקות עד אחר הפסח ולאכלו כיון דלהרבה פוסקים
 במ"פ עם מים ג"כ הוי נוקשה ע"ש וכן בחשו' עמודי אור (סי' כד) דעמו דמ"פ עם
 מים בעיל בם' בפסח ע"ש: שם ובלבד שלא נחערב . ע"י מ"א וש"ת ובחשו' אבל יוסף
 (סי' כ) לין שערב בו מים חוץ ג' ימים לחסיסו מהני להפוך המים לין ולהחיר
 ללוש בהם לפסח אך אם נחנו המים אחר ג' ימים אע"ג דעדיין הוהם מ"מ אין
 בחסיסו כח להפוך המים לין ואסור ללוש בהם והסבירו עמו כי דינא רבה דסאלונקי
 וכבר נדפס בם' דבר משה שהסכים איתו (עיקרי דינים) וע"י מ"ש עוד בשמו
 לעיל (סי' תמ"ז סעי' ד) ובחשו' משכנתו יעקב (סי' לו) שאין לסמוך ח"ו על זה
 וראייתם מהסכים דבר שאינו אמת דהתם היא על הכנסת מהלמוקים עצמן ע"ש וע"י
 בנשמת אדם כל' חשם חמץ (שאלה נח) בחטה שנמלאת בחצית של י"ש ונכבש בחורי
 קארשין ובאר מיני פירות ומסיק דלריך לבער דלא מהני מ"ש המ"א דיי"ש היי מי
 פירות שידוע שמדיחין הפירות קידם במים וגם הכלי מדיחין במים קודם: סעיף ז לברר
 המלח מחטים . בחשו' חכם סופר וס' קבג) באחד בשכר מא"י הרחיים של קטניות
 למחן חטים לפסח וכמו ח' ימים אחר זה נמלא שם בין הרחיים גרגיר מלח אין חוששין
 שמה היה שם עוד גרגרי מלח בשעת העחינה של חטים כמ"ש במ"א לקמן (סימן
 תס"ה) ע"ש :

סימן

סימן תסג סעיף ג כרמל שמכבדני וכו'. עי' באה"ע ובנשמת אדם (שאלה כז) בא' שאפה מלוח ולאחר שאפה חיה עיסות מלא חטים במלוח וליה המורה לרקד הקמח הנשאר והמלוח שכבר אפה יאכל ביבש והבעה"כ לא חקר בזם ופירר המלוח ומלא בצינולים חטים דחפור כיון דהמלה מפסקת חיישינן שמא לא נאפה אפה ואם יש עוד ספק יש להחיר מעטס ס"ס ע"ש ועי' בש"ח לקמן (סי' תס"ז ס"ק ב) :

סימן תסה סעיף ב אפילו יבש • ובפר"ח כתב דבמים כ"ש לא חיישינן ובקובץ על הרמז"ס (פ"ה) דזה לא שייך אלא בחטים שלמין אבל במורסן ודאי יש להחמיר : סעיף ג בהנהגה שלא להבהב בעופות בקשין וכו'. עי' פמ"ג לעיל (סי' תמו) בשר יבש שחייבם בעטן היוכל מחמץ הזיעה עולה ואוסר דזיעה כיון כבעין ובתשו' משאלת משה ח"ד (סי' ל) חידוש דוקא במשקה ולא באוכלין ע"ש ועי' מ"ש בחיבורי תוספת ירושלים בקיטור סוראת איסור ב"ד (סי' לב) דלא משמע כן דעת הטור (סי' תנא) גבי כיסוי החררה דלריך ליבון דנאסר מזיעת החררה :

סימן תסו סעיף א שהרוק מחמץ • בפמ"ג הכיח בל"ע בשומן דגים אי כיו מי פירות ואינו מחמץ בשומן אף דלעיל (סי' תסב) ע"ש : סעיף ב ומלא ריר • עי' בחי' בעכבר שאלו מהבב שאין דרך עכבר לכוילא ריר ובתשו' בגדי ישע (סי' ו) השיג עליו דמ"מ דרכו לזרוק האוכלין דרך לעיסתו ע"ש ולא ידעתי מנ"ל : סעיף ג מזיעת החומה מותר וכו'. עי' מ"א וכן פסק בתשו' יבין וכו' (סי' קמב) בשם הרשב"ץ בפשיטות שדינם כמי פיוח שאין מחמין ע"ש ועיין בתשובה מאהבה ח"ב (סי' רסא) ע"ד אשר המלאו מין לוקער מן מים נוזלים ונוטפים מן אילנות שהשואל ר"ל דהוא מים כמו זיעת הפך כמ"ש שקיבל במחומר וכשיב דהוא מי פירות כמו מלה : סעיף ד נחלחלח הסק וכו'. בתשו' פני אהרן (סי' יו) בשק של חטים שהעביר ח"י בנהר באופן שמימי הנהר היו מעיפים עד שולי השקים ונסחפקו אם נחלחלו החטים או לא מותרים בפסח משום איוה ספיקות ובלבד שאין דרכם להחמיר כמ"ד דחזור וייעור (עיקרי דינים) ולריך לעי' במשנה מכשירין (פ"ג) גבי שק פירות שנחנו ע"ג הנהר ושאלו ובתיו"ט בשם הרמב"ם דדרך חטין לשאוב מים וכן שם (במ"ז) בחמרים שגשג שקים למים ע"ש : שם דמפריך וכו'. עי' באה"ע ובתשו' דבר משה ח"א (סי' ל) במעשה שמלא בריקוד הקמח פרוצים קטנים יבשים הרבה שנחברר שהיה חמץ שאלו הפרורים הם מהחיבה שניקה משם הקמח בעת העחיבה ומדבקים זה חמץ ניקשה בין לוח ללוח ובשעת הריקוד שמרקדים נפל ממנו חוך הקמח מותר ע"י הריקוד בשעת הדחק (שם) ועי' בנשמת אדם (אורח כג) דהוא הדבר מאי אכל העניים המקבלים לדקה ועשה תקנה דהיינו כשנחלחל ודאי במים ונחיצו ירקדו הקמח ומכל מלה ישברו חסידים ויחלל קודם פסח דהיו כמה ספיקות דתלין בהפירורים החזולים נאכלו וכן אם ספק שמא נחלחלח מזיעת החומה ירקד הקמח ואם אפה כבר בלא הרקדה יש לסמוך באופן הנ"ל על כמה ספיקות וכ"ז דוקא במקום הספק מדובר או עני בשעת הדחק ועכ"ל יקחו מלוח אחרות לב' לילות ע"ש :

סימן תסז סעיף ד שנה שרבה גשמים וכו'. עי' בתשו' חתם סופר (סי' קלב) בחטים שנקלרו לשם פסח ולמראית העין היו יבשים כראוי אך זנבה השבלים היו לחות בתחתיתם מלחות הגשמים שרבו אז בימי הקליר ולאחר חיה ימים שבאו לדושם מלאים שנחממו וגם נהרכבו הסרגרים של חטים ובשעת עחיבה גדקו ולא נמלא שום ביקיע ומסיק כיון שלא ראנו שום ריעותא אלא שנחרכבו בעלמא אין לאסור

לאסור אבל שומר נפשו יסדר אחר חטים משומרות כראוי ע"ש ועי' בתשו' שואל ומשיב ח"ג (ס' פז) בשנה שרבו הגשמים והיו החטים המזומרות לפסח במקלח היה ששים נגד המזוקעות ובמקלחם לא היה ס' שרצ אחד ר"ל שהמזוקעות מעידות גם על הכאין מזוקעות שהתבקשו לאלה בנתיבם ודחה דבריו שאין מעידות רק זאת שאינם נקראים מזומר לשם פסח דצטין שיבא ודאי מזומר ולא ספק ע"ש : סעיף ז בקרקעית הכור וכו' מליחית הכור וכו' . בתשו' חתם סופר (ס' קד) בתשים הורעים בקרקע יום או יומים קודם הפסח שטובין למיכרו אם בכח ולא מכר שאין הגדולין נאשרין בדיעבד דהוי ספק ספיקא דספק שמא נתחמלו ואם ח"ל בנחתמלו שמא נפסלו מאכילת כלב : סעיף ח בהנה ולוקר וכו' . עי' תשו' כחב סופר (ס' פז) ותשו' דברי מנחם (ס' ב) לענין עלין מזבשל שקורין ע"ש דאין לחוש כמו בלוקר דהקמח ה' מדבק בעלן והיה ניכר אך בצבצות יעקב ח"ש (ס' ה) חשב שמא נתכלל תחילה עם חמץ וחלק עליו דהוי ספיקות הרבה רק אחר שטובין איסור היו כדברים המותרים ואחרים נהגו איסור אין אחת רשאי להחיר בפניהם ע"ש : סעיף ט כל הכבשול הכור . בתשו' ר' עקיבא איגר (ס' יט) הביא מהכס אחד בנמצא חטה בקועה בלילה לשבור הכלי חרם בחיל המועד והשיב דהחמיר ללא לורך דמה שהחמירו בחמץ במשבו הוא רק לענין אכילה והנחה אבל לא לענין כל יראה והא דטובין לשרוף הכל לא מבום חוב השבחה אלא כיון דטעל דמים בעד הכרנוגות דצלוה צה חמץ הוי כהנה מהחמץ ואף אם נאמר דגם לענין ב"ח חמץ במשבו מ"מ כיון דנבלע בכלי ואינו נראה ומלוי הוי כמושבת מן העולם ע"ש ואנכי לא הצנתי כלל מה ענין שצירה להשבחה מה נפ"מ לענין כל יראה אם הכלי שבורה או שלימה והא דחמירין בגמרא (דף ל) קדירות ישברו היינו כיון שאין ראוי לומר הפסח מועד לישבר דלא יתני לדי חקלה : סעיף יא נמצאת חטה בקועה בעיסה וכו' . ועי' בתשו' שואל ומשיב ח"ג (ס' ריט) בחטין שחמץ ברהי"ס של פלפלין ונמצא הרבה חטין שלמין ושבזרין שים לאסור ועכ"פ פסולין ללילה ראשונה ע"ש וט"ו בתשו' עולת שמואל (ס' מה) בנמצאות ג' חטין בחד מלה לא מחזיקין לבו אף בשאר מלות משא"כ אם בשלשה מלות נמצאים חטים שבאו מג' עיסות בודאי יש להחזיק בטוהרים דקשה לומר בשלבתן דמעלמא אהו ובפרט בנמצאו הרבה אין כאן היתרא לאכילה לא ע"י ביטול ולא בעין ואפילו אם מפיר קודם פסח לא מהי הביטול ברוב אבל להשקותו מותר ע"ש ועי' מ"ש לעיל (ס' חסג) בשם ה"ח : בהנה כאן נמצאת וכן היה . עי' באה"ט ובתשו' חתם סופר (ס' קנג) בנסחפק בשינוי מרבות לרשות כגון ששאל לאיש אחר אי דינו מזמן לזמן או ממקום למקום ע"ש ומה שהביא שם מחו' חולין (דף נא) ד"ה המולא לא הביעתי דהם הוא לענין דיני ממונות לחייב לכנס הכנד ואין ראי' מזה לענין איסור : סעיף יב וביטלו בראותו מים וכו' . עי' ש"ת ובתשו' משפטים ישרים ח"ב (ס' נא) במים לוננים שנמצא בהם חטה א' בקועה וכבר עשו בראותן המים תבטלו ולבו ואפו מלית והחיר הכל משום ס"ס (ע"ד) ועי' בתשו' צנין עולם (ס') בבאר שנמצא גרעינים שאין מחזיקין מזמן לזמן בלין דאפילו ברוחמין יש לפקפק דאין מחזיקין מזמן לזמן ע"ש : בהנה שמא נתכלל וכו' . ועי' בתשו' משיבת נפש (ס' יב) שנסחפק עוד דאפילו אי הימא דלא הוי עיכול אפשר דמ"מ אינה מחמלת עוד כמו בחליטה שחם הבעי פועל בו כשריפת האור ואין להחמיר במשבו דרבן אפילו בשלמה אבל באיסור בעין אין להחיר כלל ע"ש : סעיף טז שנמצאת בזפק וכו' . ועי' בתשו' משיבת נפש שם דשיעור עיכול י"ל דהוא ד' מילין וא"כ בשיעור מועט הוי עיכול ואין להחמיר באיסור משבו דרבן ובפרט בלא נתבקשה:

סימן

סימן תסח סעיף ב בהגה להפוך בנדים • ע"י בחשו' שמש נדקס (ס' כז) שנשאל להפך בנדים ולעשותם מחדש בקורין ניצטיוטן חי דינו כחדשים ומלאכה גמורה או כמתקן ולא הסיב ע"י כלום ע"ש : סעיף ה שלשה חומניות וכו' • לכאורה נראה דהכא לא שייך כלל לפלוגי בין לעשות בשינוי או בדרבו כמו בחול המועד לקמן (ס' תקמ"א) דהתם טעמא מבוטא חרות מלאכה ובשינוי לא נקרא מלאכה הכל הכא דעצמא מבוטא לורך י"ט כדפירש"י בפסחים ריש פ"ד שגא יבא ערוד וזוה לא שייך לפלוגי בין בדרבו לשינוי אבל רש"י גופיה לא פירש קן בגמרא ע"ש : סעיף י בהנהגה ונהגו וכו' • ע"י בזה"ט שאין חומרים מ"ל ובפמ"ג נסתפק אם התחיל לומר חי פוסק או גומר כאומר תהלים וגם שיש מקומות שאומרים כה"ט הפד"ח :

סימן תסט בין בחיטה וכו' • ע"י בזה"ט ובחשו' שער הזקנים ח"ב בבית מלוא (ד' לד) בלאחד שאמר על הכשר בכמה חתן לך מקרבן פסח הוה דמסיק בלאחר שבר דחינו טלה וגדי ים להחיר וגם בצבא גדי וטלה נטע יתור להחיר רק בליל ראשון חסור לחלו ע"ש בחריכות : שם שהקדישו מחיים לקרבן פסח וכו' • בחשו' חתם סיפר (ס' קלט) בנער שהיה לו טלה בעדרו ואמר זה קרבן פסח שלי ואח"כ התגלגל ואמר בלאחר ע"ד שחוק והיחול דמסיק שישאל על נדרו בפסח וחרטה ואחר שבר החיר נדרו כהלכה שוב יצאה לא"י קטן להעיל בו מוס בראוי להחיר ע"י ג' בני הכנסת ואח"כ יעמידנו לפני צ"ד ויעריבו דמי שויו ויפדנו וישליכונו לנער ומכיוצא טוב שיהא המעריך כהן ע"ש וע"י בחשו' בנין ליון (ס' כח) בנער שהביא גדי לשוחט ואמר זה יחי' קרבן פסח והטלה לא הי' שלו הלא של אביו ולידד להקל דאפילו לשיטת הפוסקים צ"ד בשוחט בטהר אחרים לבש קדשים אכור משום מראית העין היינו בשוחט שטעם מעשה אבל בהקדש אין אחד אכור דבר שאינו שלו והורה שישאל הנער על הקדשו לתקן המראית העין ואח"כ ימכרו לא"י והדמים מוחרין ע"ש :

סימן תע סעיף א בזכורות מתענים בע"פ • ע"י בזה"ט מש"ס • וכן בחשו' משיבת נפש (ס' ז) מתיר בשעודה מילה אפילו להקוואח"ר ע"ש • וע"י בחשו' מהלכה דוקא מילה בזמנה קבוע אבל סעודה כיום שכתב ר"מ מינץ שיכול לשייר מעט בכוף עד שעת הכושר ודאי חינו ראוי לעשות בע"פ בשביל הזכורים ודכירנה ששאלתי את רבתי רבינו הגדול מהר"י סג"ל לגדא והגאון המפורסם מוהר"מ פישלס אם אובל לעשות סוים מסכתא בע"פ כי בכור אני אחר כפל ומיחו בידי גם נכרו בחולות ע"פ צ"ד מי שטובה סעודה סוים בשביל הזכורים הוא שלא ע"פ הוראת הכמים • וע"י במש"ל ה' כלי המקדש (פ"ו) שהאריך דאסור להטענות בע"פ ובחשו' עולת שמואל (ס' נח) שמאד הרבה דתענית זה אין לרץ בשלמה דאחר חלות שהוא זמן קרבן פסח חסיר להטענות ע"כ מי שאינו בריא וחזק ויודע בעצמו שאין התענית מניק לו כל עיקר אין להבליט שיש לחוש שיסתכן ח"ו בלילה באכילת מלא ומרור וד' כוסות או שיחבטל ממלות הנהוגות בלילה וגם המתענין ומשלימין ואוכלין אחר הקידוש מרק או קאפצ' ילא שכן בהפסדן דאכילת מלא לחיאתון ע"ש שמקיל בהרבה דברים בתענית זה וסיים דהתם יחי' עיניו בראשו שלא להחמיר בדבר שאין לו עיקר בחלמוד שלנו ויש לחוש למניעת מלות שכן מה"ט : סעיף ב בעד צו • ע"י ש"ח בשם הש"י ובחבובה מהלכה מנרף קולות להקל כשאין הבן בן ל' יום וע"י בחשו' דברי מנחם (ס' ח) בחל ע"פ בשבת דהזכורים מתענים ביום ה' מ"מ בשביל צו הזכור המקיל לא הפסיד ע"ש : סעיף ג האיטונים מתענים בע"פ • וכחז בשם הארץ ח"ג (ס' כד) אם תל

חל ע"פ בשבת אסור להעשות ואם הוא צורך יתענה ביום ה' כשאר הצרכות
(עיקרי דינים):

סימן תעא סעיף א אסור לאכול פת וכו' : כתב הפמ"ג דאפילו פחות מכות
אסור : סעיף ב מותר לאכול מלא עשירה וכו' . ולעיל (סי' תמד)
מבואר בה"ס דנוהגין שלא לאכול מלא עשירה גם בערב פסח ועי' בהשו' שו"ת ומב"ז
(סי' קצה) שהתם על הרמ"א כאן דמשמע דמחיר בע"פ מ"ע ועי' במ"א לענין מי
פירות מעורב עם מים ובתשו' שו"מ הכל"ס שם מחלק אם בלישה דיצוק הקמה נעשה
עם המ"פ הוא מלא עשירה אבל אם נעשה דיצוק מן המים לחוד לא הוא מ"ע
ע"ש אבל מרקוקי נזיר לא נראה כן ע"ש מה שמחלק בדוחק גדול ועי' בתשו' כתב סופר
(סי' נב) בחובה שליו לו הרופאים שלא לאכול כ"א מילוש במי פירות שהאריך ומסיק
במילוש בתי"פ בחערובות מים יכול לברך עליהם ובלבד שלא יהי' פחות ממחלה מים
ובמילוש במי פירות לחוד בלי מים כלל מחלק דבד' משקין היינו יין ושמן וחלב ודבש
לכו"ע מלא עשירה הוא ואינו יולא בה ומ"מ יחלל משום מקלח מלוא אבל בשאר משקין
חוץ מד' אלו דעת כמה פוסקים דיוצאים בה ויחלל בלא ברכה לאפוקים נפשיה מפלוגתא
ע"ש : בהנהג' ובמילוש ביו"ב וכו' . עי' באה"ע והבית דוד (סי' רמז ודמח) הוכיח
לאסור בע"פ מלא מבושלת והיינו דוקא בבישול בע"פ שחל עליה שם אסור אך אם
נחשלה קודם י"ד לא חל עליה שם אסור ומותר וביוסף אומץ (סי' טע) דחה ראה
בב"ד ואף בבישול ביום י"ד פקע אסוריה ומותר (ע"ד) ועי' מ"ש לקמן (סי' תעו)
כתב הפמ"ג ומנוהג באלפס בזמן בלי מים ל"ע דיל' דיוצא י"ח ואסור לאכול כל היום
דלאו בישול הוא : סעיף ג ומשכה סעודתו עד לילת וכו' . עי' פמ"ג (סעי' ה) דבהתחיל
בסידור ומשכה עד אחר שעה עשירית אינו לריך להפסיק אבל בהתחיל בליסור לריך
להפסיק וזה שייך גם לדין במלה מפורד ומבושל כמו בקניילך :

סימן תעב סעיף ג הסיבה וכו' . עי' באה"ע וש"ת ובתשו' דברי מנחם (שט"ה)
(סי' לה) מסיק דאבל בחור ז' יש לסמוך על ראש"י בזמן הזה אין
להסב' ואחר ז' יסב' אמנם לא ירבה במעות זהב וכסף ע"ש : סעיף ה אפילו הוא
רבו מובדק . עי' מ"א ובתשו' עולת שמואל (סי' נט) האריך דהכלל הא דפטור ועושה
נקרא הדיוט הוא במקום דלתי לדי קולא וכו' יש בזה לא אסור דמולול בכבוד רבו
לפיכך אינו ראוי להחמיר ע"ש : סעיף ט כולו או רובו . עי' באה"ע ובתשו' בית יעקב
(סי' סד) פי' אם שותה הוא בעלמו בעיקר שיבתה כולו ואם עי' לירוק בני ביתו סגי
שישתה רובו והמותר ישנו בני ביתו ע"ש : בהנהג' שלא בהפסק וכו' . כן פיר' הרוקח
הא דליתא בחוספתא שתאן בפוסקין לא ילא ובתשו' מקיס שמואל (סי' סו) פי' דכוונה
האמיתית בחוספתא הוא כוס גדול שמחזיק ד' רביעיות והוא כדעת ה"ה שהביא בב"י
וכן הביא פי' בתשו' קרית חנה (סי' מ) ומ"מ מסיק שדברי הרוקח ברוי"ן ע"ש :
סעיף יב מלוא וכו' . עי' באה"ע וכן כתב בתשו' אבל יוכף (סי' ג) שהתם על רבו
הרמ"ש במ"ש דאין יולאין י"ח במי למוקין לפי שתיקנו ד' כוסות לשמחה ולריך שיכא
יין . שכתב הנסיון מוכיח שגם הוא משוכח בריחו וטעמו כיון המשוכח הנעשה מענבים
גם התבי"ע (סי' רכב) כתב ש"ן למוקים כיון ענבים הוא וכן פסק בב"ד (סי' רנא)
בפשיטות (ע"ד) : סעיף טו שהגיע לחינוך וכו' . ובתב' הכ"י דהוא כנ"ה ה' או ו' שנים
ובתשו' שחילת שמואל (סי' כח) דהוא מומן חייב בהגדה דהיינו יודע מה שמספרים
בלילה אבל מה שחייבים מלד חירות ושמחה נוסף על שארי ליל י"ע הראשון בזה יש לחייב
הקטן אף שאינו יודע מה מספרים ע"ש :

סימן

סימן תעג

סעיף א שהחיינו • פי' באה"ע ובפמ"ג נסחפק אם מוכר בליל ח' של פסח חי אומר זמן ע"ש ולא ידעתי למד לא יצרך כמו כל הכרזות ול"ד לברכה סוכה בשמיני עזרת דתחת טעמא מבוש דסחרי כדדי חבל כהא כה חף צודאי ז' מנכך לחבלומין מיכו י"ל דכא עיקר טעמא דיי"ט ז' הוא מבוש שמא יחזור הדבר לקלקלו כמ"ש צ"ל (דף כ) ובדבר דלא בכח לא גזרו כמ"ש בגיטין (דף כ) לענין לבמה לאחר שלמדו בליל י"ט לומר בפני נכח ובפ"י לא גזרו לבמה יחזיר הדבר לקלקלו משום דלא בכחא ע"ש : סעיף ד ומרור וכו' • כחב בית דוד (סי' רמט) המנהג שאין אוכלין חזרת בליל ח' של פסח אפילו מבושל יותר מזוית של מלוח גדו שאכלנו בליל ז' לחיובן (ע"ד) ועי' מ"ש לקמן (סי' הטו) : בהגה ללוים • ועי' באה"ע וש"ס ובגיטין דיי"ט י"ל להחזיר מטעם אחר דיכול לבטל אחר הסדר דללאו ואח"כ ביטלו מותר כמ"ש רמ"א לקמן (סי' תצ"ו) ומ"מ מביא דיעות דאסרו בבטול אחר הללים ומסיק דאין להקל בדבר : סעיף ה חזרת וכו' • עי' באה"ע בשם מה"ז ועי' בחשו' חתם סופר (סי' קלב) מי באין לו הנשים בעלי יראה לבדוק בהללעט מחולטים קטנים שנמלאו בהם מוטב ליקח התמכא בקורין קריין וע"ש עוד לענין כרפס • ועי' ש"ת וזה"ל כחב בהגדה שלי באין יולחץ בפרורין דלא נקרא פרי ובחשו' במלת בנימין (דף לה) חלק עליו דהדרבנן עיקר דרך הכילתו הוא בפירור וליה ביה טעם מרור ע"ש גם נשמת אדם (בהלל לג) כשיג עליו דהטו פירא כתיב בקרא וכן נהג כגמ"א רק שהקפיד שלא ימלוך עד אחר ערבית בלא יפיג טעמו ע"ש : שם לכזית • עי' בחשו"ב כחב סופר (סי' פו) דנעיק כזית בין לאכילה ובין לכריכה ואם אין לו הלל זית מזהמלס יאכלנו כולו בפעם ראשון ולא יאכל כלל בכריכה ואם אין לו הלל כזית בלילה כראשונה יאכלנו כולו בליל ראשון ולא יעזב החצי לשני ע"ש : סעיף ו ויבטלה וכו' • ובפמ"ג ציד ולא בסכין כדרך עני : בהגה בלשון במבינים הנשים והקטנים • בחשו' בית דוד (סי' רנו) לא מביש בהנשים היינות בהמיתה כגדה הלל מבוש חיוב כהנשים להגיד לכן ולחודיע להקטנים הנשים (ע"ד) :

סימן תעד

שוחה כים שני • עי' פמ"ג מי באין לו כגדה ולא הומש לומר הכרזיות (פי' ח' לעיל סי' תעג) הו' שאינו יכול לומר כגדה מ"מ יבחה ד' כיסוח ולא יצרך בורא פמ"ג כ"א הכוס של קידוש ושל ברכה כמון דכא לא הפסיק בהגדה בין כל אחד :

סימן תעה

סעיף א הפרכוס בין שני בשלימות וכו' • וכתב הפמ"ג שאל אין לו כ"א שתי מלות שלימות יניהם שלימות עד המוליד דנעי לחם מבנה וזה דפורסין קודם כהא לחמא מהכנה הוא ולהם מבנה עדיף ע"ש ולא ידעתי מה ראה על ככה אחר דיש כמה פוסקים דלכתחילה צעיקן חדא ופלגא וכן הכריע הגמ"א לעיל (סי' תעג) דדוקא חדא ופלגא דאם יש שני שלימות לא מקרי לחם עוני ודאי דיש לנהוג כוונתו באין לו : סעיף ו כחצי זית וכו' • עי' ש"ת ובחשו' בין עולם (סי' יט) האריך בראיות דחיי שיעור דמלוח ג"כ מלוח ע"ש וכן פסק בחשו' חיים שאל (סי' יג) דיאכל מה שיש לו בלא ברכה :

סימן תעו

סעיף א במקום שנהנו וכו' • עי' באה"ע וש"ס וביים ישעיה ופ"צ דין עו) הכריע דאם בין השמשות היה עלי חל עליו שם איסור ושבו אינו נותר פ"י ביטול אך אם נחשבל אחד הללים מצעוד יום לא נקרא על בשר זה שם איסור מעולם ומותר (ע"ד) ע"ש ועי' מ"ש לעיל (סי' תעג) לענין מלה מבוטלת בע"פ אשר נראה דדינא שיה זיה : סעיף ב בהגה רק ז' עזולין • ובפסח מטיבין

דמנכג פשוט בין הספרדים שלא לאכול ירקות וחזרה זולה מה שהוא חיוב :

סימן תעז

אם יעוף א לאכלו קודם חלות ע"י ש"ח בשם הדגול מרצבה . ולי ז"ע
אם יכול לברך אחר חלות על הכהן לפמ"ס המ"א לקמן (סי' תפס)
דלכנה אין לו חשלוטין לאחר ליל פסח דלא אמרתי הלא בשעה שיש מזה ומרור
מונחין לפניך ע"ש וא"כ ה"ס לאחר חלות דכ"י ספק אם הוא זמן מזה כ"י ספק ברכה
להקל ופי' עוד מ"א (סי' תפג) דברכה הגדה נחקקת על מזה שטוין עליו דברים :

סימן תעט

ומברך עליו ברכה המזון . בחשו' חיים שאל (סי' עב) חתן בליל פסח
יברך ה' ברכות בכוס ברכה המזון ולא על ח' השם ברכות ובזרח
פ"ג על כוס אחר כמי שטוין בשאר הזמנים והרב יעב"ץ כתב בסידורו דיוכל ג"כ
לעשותן בב' ברכות ויניח לבסוף ד' את אשר בירך עליו ברכה חתנים והכנין כזה לעשות
בסברה ברכות מים דאחד מהמסובין יברך שם ברכות על כוס שלו והמברך ברכה
במזון יברך בכוסו (ע"ד) וכה"ג כתב בהשגחה מאהבה (סי' רכב) בשם המנהגים
דעוב לברך על המזון על כוס שלישי שלו ויוצא בכוסו ועל כוס שלישי דחתן יברך שבע
ברכות ובפס"ג יחזור ויברך על כוס שלו והחתן ישקה כוס שלישי ויוצא ויחזר על"ד
לברך בהמ"ז ושבע ברכות על כוס אחד וכדעת רבינו מבולס שאין זה בכלל שתי
קדושות על כוס אחד :

סימן תפ

ואז יאמר וכו' . בחשו' חיים שאל (סי' כח) באחד שבים מהלולין בליל
פסח על פיוס חד גדיא האומרים בכוס סדר ונדוכו צימים ההם ה"ס
נדוין נדוי ויבאל מחילה על חטאיו ויהירו (ע"ד) :

סימן תפב

ובשגומר בעודתו ממנה שאינה משומרת וכו' . ע"י ע"ז ובשגמה אדם
(שאלה לו) כתב דלא פליגי הלא שאין לו חלה כזית ממנה שיוצאין חבל
אם יש לו מזה המשומר משעת טחינה דלרוב הפוסקים יוצאין זה ודאי לב"ע מברך
על הכזית השמורה בחטילה ויחלנו דאין יאכל שאר המזנות החילה בלא ברכה שלרוב
הפוסקים יוצאין זה עי"ש :

סימן תפג

שאין לו יין וכו' . ע"י מ"א ובחשו' שאלה שמואל (סי' לו) כתב דגם
יהלולך יאמר בלא כוס ע"ש ובחיי אדם (כלל קכט) בחילה שאינו
יכול לאכול כזית מזה אומר יהלולך ולא יאמר חיות לאכול בו מזה ומרור רק
והגיענו הלילה כזה ק' ד' אלהינו יגיענו וכו' :

סימן תפו

שיעור כזית וכו' . ע"י בחשו' חכם סופר (סי' קכז) דשיעור כזית
הוא בלמאס אע"ג דגם נשאר בין ההגידים דבחר גרונו חזקין וכו' וכו'
כה"ל ביאור שלנו ע"ש :

סימן תפז

סעיף א וחזר וכו' . ע"י באה"ט ובפמ"ג משמע דוקא שאמר מקדש
ישראל והזמנים ה' חזר ואמר ישראל והזמנים בלא מקדש אין בלום
דמשמע דקאי אמ"ס מקדש השנה וישראל והזמנים וזה אין היום שנה : שם חוק
כדי דיבור ע"י פמ"ג אף אם התחיל רצה כל שלא אמר ד' מלוא יאל שהוא שיעור כד"ד
ע"ש ולי ז"ע דהא לכאורה בכל טעות כיון שהתחיל בברכה שאמרים חזר לראש הברכה
כדלעיל (סי' קיד) כשלא הזכיר גבס : שם מקדש השנה וישראל והזמנים . ע"י באה"ט
ובחיי אדם (כלל כח) אם מכוסף אם חסם גם בשל שנה לב"ע ח"ל לחזור דהא יש
אומרים דאפילו בוודאי ח"ל לחזור ע"ש :

סימן תפח סעיף ג בהגה בחפלת מוסף . כהב בחשו' אגורה באכליך (דף עז)
בשנה

בשבת חיל המועד שהתפיל מוסף של שבת וזכר ברכה ואמר יעלה ויבוא לא ילא לזרין לסוכה מוסף היום או הפסוקים ולרין להחזיר ע"ש : בהנה פסוקי מוסף . ולבאורם שחם עשה במוספר שאמר פר אחד ילא דקיי"ל מנחות (דף מד) דפרים חזין מעבדין זה את זה וא"כ הפר האחד אשר והפר החסר לא גרע מלא אחר כלל הפסוקים חזן ממוסף דסוכות כח"ש לקמן (סי' תרכג) וז"ע בזה :

סימן תפמ סעיף א מתחילין לספור וכו' . עי' ש"ת לענין כתיבה ועי' בחשו' הגורם בחליך דאם שבת לספור מונה שאר הימים בצרכה מלד ס"ס ספק הכבוד כדיבור דמי ואף חס לאו כד"ד שמה הלכה דכל יומא מלאה בפ"ע ודעתו שם דחזן נפ"מ חס לא סיפר השבועות דחינו מעבד ע"ש ועי' בחשו' ר' עקיבא חזיר (סי' כט ולא ולב) שהאריך בזה ומ"ש עוד בסמוך : שם בחילת הלילה עי' בחשו' שאילת יעצ"ן ח"ב (סי' פג) דלא נחה דעתו בהתמחדים לספור אחר הגדה : שם והשבועות . עי' בחש"ט בשם סיד אהרן ממכר"י מולכו ובחשו' פרי הארץ (סי' י) דחינו דוקא במונה כך בצרכה אבל באם שאלו חבירו כמה לעומר ומשיבו ארבעים חסר א' אפשר דלא הוי מנין כלל דדוקא בשמכרך ומונה כך מגלה דעתו דכוונתו לספור אבל במשיב לשואל גלוי דעתו להיפוך שאין כוונתו לאלף ע"ש : שם וביום השמיני וכו' . הכ"ש בח"ע (סי' קכו) הביא בשם הלבוש דשמונה בקמן הוא לשון זכר והב"ש השיג עליו דבסגול הוא לשון זכר ובנשמת אדם (שאלה לו) דדברי הלבוש נכונים וז"ל בקמן ע"ש : סעיף ד שאם יאמר לו היום וכו' . עי' בפמ"ג דאם אחר הימים ולא אחר השבועות לבאורם ס"ס לבדך שמה מלאה לריכות כיונה ובמה לא ילא בימים לחוד כח"ש בבאש"ט לעיל (סעי' ה) ולבאורם דאם שבת לבדך בשאר הימים על סמך מה שאמר לחברו כמו במשופק אם דילג יום אחד דזה ג"כ ספק הוא אם מלאה לריכות כיונה וכן דאם ספר ימים לחוד או שבועות לחוד סופר ג"כ בשאר הימים בצרכה ועי' מ"ש לעיל ה' לז"ת (סי' יז) לענין ס"ס בצרכה ועי' פמ"ג ועי' בחשו' כתב סופר (סי' נט) שנחשפק בקטן שנעשה בר מלאה בחוך ימי ספירה ולא ספר קודם שנעשה ב"מ חי יכול לבדך ע"ש כמה ענינים בזה : סעיף י חסור לאכול חדש . עי' מ"א ובחשו' סער הזקנים ח"ב בית מלאה (דף לב) שהאריך בזה ובחשו' עולת שמואל (סי' סב) שהיה שעת הדחק ונחשפק חי מותר לערבו ולבטלו ברוב כמו חרומה בזמן הזה ע"ש ועי' בחשו' דברי מנחם (שטיינהרט) (סי' נו) שהאריך בראיה דבח"ל חזינו טובא חדש בשל א"י ומ"מ מסיק ד"ש יחזיר ע"ש ועי' תשובות שאגת ארזים החדשות דמהמיר דגם בח"ל נוכח בשל א"י :

סימן תצ סעיף ה סימן הפרשיות וכו' . בפמ"ג בשם הפד"ח אם עשה ושינה הסדר בד' ימי חיל המועד קורין ביום שלאחריו פ' שדילג ונחשפק הפמ"ג גם ב"י אם קרא ביום ח' פ' שור למא לא יקרא ביום ב' פ' משכו שדילג :

סימן תצב ואז מחזנים . כתב הפמ"ג אם חל בה"ב אשר למחרתו ל"ג בעומר אין חומרים במנחה חזינו מלכנו ולא כ"א :

סימן תצג סעיף א שלא לישא וכו' . עיין בחש"ט וז"ת ובעיקרי דינים הביא בשם הגדול מרדכי (סי' כח) שהחזיר בשעת הדחק לעשות נשואין בין פסח לעשרה : סעיף ב בהנה מסתפרין ביום ל"ג וכו' . בחשו' כהונה יוסף (סי' יט) מי שנכח שלא להסתפר מפסח עד העשרה ואחר ג' שנים רוצה להסתפר בל"ג ואמר שלעבר לא נסתפר משום מנהג רק להיותו קל צעניו שלא הכבד עדיין שערו הרשות צידו לשאל אחר

התורה וכלל התורה נמי מותר שאין זה נקרא מנכח ומ"מ משום מהיות טוב ח"ת רע ואינו מפסיד לשליל ילך אלל חכם ויחירונו (שם): שם בעל ברית וכו' - ע"י ש"ח בשם זרע אמת ובחשו' דבר משה ח"א (ס' לז) דבמקום שאין מתחפרין מל"ד עד עלות ונשלמו ימי חבולתו בחוקן הימים לא יסתפר ואם מתפר אין מוחין בידו (שם) וע"ש בשם הרב פני חבין אחיו על מעשה שבא לידו כנחוק עם מר אחיו ושאלו את פי הרב מה"ד והשיב שאין להסתפר עוד הציא דהמנהג לספר למי שצריך לילך אלל ברים וגדולים - ע"י בחשו' מאהבה שנשאל בחל מילכ ביום ח' וכורה להקל לספר בערב שבת ע"ש ובחשו' אגורה באהליך (דף ו) בחל מילכ בשבת מותר להסתפר בע"ש אפילו בשבתות אבל בחל ביום ח' אסור להסתפר בע"ש ע"ש: סעיף ג בהנהגה שאין לנהוג היסור בשתיקה - ע"י בחשו' חכם סופר (ס' קמב) דאפשר שלא שייך סתרי סודי אלא בשנה אחד אבל בשתי שנים אפשר דאין קפידא כ"כ אלא בלא יכיר המסור קדושין ח' מבני הכופה דבחד גברא הוי תרתי דסתרי אפילו בשתי שנים עוד כתב שם דמתספורת לנשואין ליכא מחוס לא חתונתו רק משום סתירה בנשואין ע"ש:

סימן תצד סעיף ג בהנהגה מתחילת ר"ח וכו' - ע"י באה"ע ובחשו' מאהבה דכ"ש שאין מתספדין דתענית קיל מהספד אס לא לחכם בפניו: שם עוד ח' בו - ע"י באה"ע לעיל (ס' קלא) ובא"ד דיש נוהגין שלא לומר עד י"ג או י"ד בסיון ובחשו' זכרון יוסף (ס' יח) תמה על מהנהג אשכנזי החומרים תחינה בז' ימי תשובה שלחמך עלות וקלחת מתענין ומתספדין וסביר דברי האגודה בפ' אין דורשין שאין לומר תחינה ושארורים בהספד ותענית ושם (ס' יט) מהגאון ר' שאול מאמשטרדם שהליך בעד המנהג:

הלכות יום טוב

סימן תצה סעיף א ומלאכת אוכל נפש - בחשו' מו"ל מאש ח"ב (ס' יב) אסור לבשל ביו"ט בשביל לאכול אכילה גסה דלית ליה הנאה ובחשו' קול אליהו (ס' מב) תמה עליו דכא הית ליה הנאה כל דכו הוסיק דפפור אפילו בקץ במזונו (ע"ד): שם חזן מהולאם והבערה - ע"י ע"ד בשם חשו' מנחם לדוד (ס' יט) שהאריך באזהרה מלאכות אמרינן מתוך:

סימן תצז סעיף ד ספק מוכן וכו' - ע"י מ"א ובשביח"ט יו"ט (ס' ט) האריך להוכיח דאסור דכו דבר שיש לו מתירין (ע"ד) ובחיי אדם (כלל פח) דבאור גדול יש לסמוך על שו"ע וכן הסכים כפ"ח דמוחר ביו"ט שני ובכרס שלמה (ס' ד) הציא ראייתו להחיר ביו"ט ב' מבוס ס"ס אט"ג דדבר שיש לו"מ הוא מ"מ שאני יו"ט ב' שהוא מבוס מנהג: סעיף ו וחרנגולים וכו' - ע"י באה"ע ובחיי אדם (כלל פח) דבליה כשהן יושבין על הקורה מותר לצודן דבליה לא שייך בהן צידה ע"ש:

סימן תצה סעיף ח שמה ימלא טריפה - ע"י באה"ע וש"ח ובחשו' משיבת נפש (ס' יד) מותר לשחוט אפילו ברוב טריפות משום מתוך סתירה לצורך וכו' - דבשעת שחיטה מקרי לורך קלח דשחיט לה על ספק ע"ש ובחשו' באר יצחק מנדר להקל בספק טריפה דמה"ח יש לו חקקה לשחוט ולבטל ברוב ע"ש ובחשו' כתב סופר (ס' עב) מסיק כל דאיכא רוב טריפות אסור לשחוט ואין להקל כלל אפי' בשעת הדחק לצורך י"ע וגם במחלה אין להחיר בקל ע"ש וע"י מ"ש עוד לקמן (ס' חקן):

סימן